

Spis treści

I.	Skonsolidowany bilans	- 2 -
II.	Skonsolidowany rachunek zysków i strat	- 3 -
III.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	- 3 -
IV.	Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym	- 4 -
V.	Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych	- 5 -
VI.	Informacja dodatkowa	- 6 -
1.	Informacje o strukturze i działalności Grupy	- 6 -
1.1	Struktura organizacyjna Grupy Comarch	- 6 -
1.2	Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w 2012 roku	- 7 -
1.3	Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu	- 9 -
1.4	Struktura działania Grupy Comarch	- 10 -
2.	Opis stosowanych zasad rachunkowości	- 11 -
2.1	Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego	- 13 -
2.2	Rozpoznawanie przychodów i kosztów	- 23 -
2.3	Zarządzanie ryzykiem finansowym	- 24 -
2.4	Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF	- 27 -
3.	Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	- 29 -
3.1	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2011 rok	- 29 -
3.2	Sprawozdawczość wg segmentów	- 29 -
3.3	Rzeczowe aktywa trwałe	- 34 -
3.4	Wartość firmy	- 36 -
3.5	Pozostałe wartości niematerialne	- 39 -
3.6	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	- 41 -
3.7	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	- 41 -
3.8	Zapasy	- 41 -
3.9	Kategorie i klasy instrumentów finansowych	- 42 -
3.10	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- 45 -
3.11	Pochodne instrumenty finansowe	- 45 -
3.12	Należności handlowe oraz pozostałe należności	- 46 -
3.13	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	- 46 -
3.14	Kapitał zakładowy	- 46 -
3.15	Pozostałe kapitały	- 49 -
3.16	Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	- 50 -
3.17	Kontrakty długoterminowe	- 50 -
3.18	Kredyty, pożyczki	- 51 -
3.19	Zobowiązania warunkowe	- 54 -
3.20	Odroczony podatek dochodowy	- 56 -
3.21	Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	- 59 -
3.22	Przychody ze sprzedaży	- 60 -
3.23	Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	- 60 -
3.24	Pozostałe przychody operacyjne	- 61 -
3.25	Pozostałe koszty operacyjne	- 61 -
3.26	Koszty finansowe – netto	- 61 -
3.27	Podatek dochodowy	- 62 -
3.28	Zyski (straty) kursowe – netto	- 63 -
3.29	Zysk na akcję	- 63 -
3.30	Transakcje z podmiotami powiązanymi	- 63 -
3.31	Wynagrodzenia osób zarządzających i nadzorujących w 2012 i w 2011 roku	- 64 -
3.32	Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące	- 66 -
3.33	Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe	- 67 -
3.34	Zdarzenia po dacie bilansu	- 67 -
3.35	Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej	- 68 -
3.36	Zarządzanie kapitałem	- 69 -

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

I. Skonsolidowany bilans

	Nota	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	3.3	357 715	327 971
Wartość firmy	3.4	44 061	37 155
Pozostałe wartości niematerialne	3.5	96 401	80 410
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	3.6	904	61
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	3.7	244	28
Inwestycje pozostałe		48	1 106
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3.20	27 791	27 775
Pozostałe należności		1 844	1 732
		529 008	476 238
Aktywa obrotowe			
Zapasy	3.8	62 307	44 192
Należności handlowe oraz pozostałe należności	3.12	399 840	294 736
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		408	141
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	3.17	10 165	12 284
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3.10	1 616	1 521
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.11	1 059	-
Udziały i akcje		22	25
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3.13	142 318	193 337
		617 735	546 236
		1 146 743	1 022 474
Aktywa razem			
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki			
Kapitał zakładowy	3.14	8 051	8 051
Pozostałe kapitały	3.15	142 332	142 007
Różnice kursowe	3.28	3 090	6 595
Zysk netto za okres bieżący		40 660	36 257
Niepodzielony wynik finansowy		427 490	407 444
		621 623	600 354
Udziały mniejszości	3.15	3 319	9 497
		624 942	609 851
Kapitał własny razem			
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	3.18	94 892	88 895
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	3.20	41 575	48 172
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.21	-	2
		136 467	137 069
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	3.16	232 316	146 332
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		7 323	5 350
Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych	3.17	17 045	8 363
Kredyty i pożyczki	3.18	36 325	27 435
Zobowiązania finansowe	3.11	180	686
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.21	92 145	87 388
		385 334	275 554
		521 801	412 623
Zobowiązania razem			
Razem kapitał własny i zobowiązania		1 146 743	1 022 474

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Przychody ze sprzedaży	3.22	883 876	785 653
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	3.23	(688 379)	(593 576)
Zysk brutto		195 497	192 077
Pozostałe przychody operacyjne	3.24	16 299	22 970
Koszty sprzedaży i marketingu		(85 396)	(82 683)
Koszty ogólnego zarządu		(73 295)	(74 681)
Pozostałe koszty operacyjne	3.25	(22 338)	(18 900)
Zysk operacyjny		30 767	38 783
Przychody/(Koszty) finansowe – netto	3.26	8 993	1 019
Udział w zyskach/(stratach) jednostek stowarzyszonych	3.7	(23)	(38)
Zysk przed opodatkowaniem		39 737	39 764
Podatek dochodowy	3.27	(2 485)	(6 697)
Zysk netto za okres		37 252	33 067
W tym:			
Zysk (strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		40 660	36 257
Zysk (strata) netto przypadający udziałom niedającym kontroli	3.15	(3 408)	(3 190)
		37 252	33 067
Zysk (strata) na akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej za okres (wyrażony w zł na jedną akcję)			
– podstawowy	3.29	5,05	4,50
– rozwodniony		5,05	4,50

III. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Zysk netto za okres	37 252	33 067
Pozostałe dochody całkowite		
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	(3 557)	(3 380)
Razem pozostałe dochody całkowite	(3 557)	(3 380)
Suma dochodów całkowitych za okres	33 695	29 687
przypadających akcjonariuszom jednostki dominującej	37 155	32 794
przypadających udziałom niedającym kontroli	(3 460)	(3 107)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

IV. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej					Kapitały przypadające udziałom niebędącym kontrolą	Kapitał własny razem
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe	Zysk netto za okres bieżący	Niepodzielony wynik finansowy		
Stan na 1 stycznia 2011 r.	8 051	140 441	10 058	43 717	372 680	9 242	584 189
Przeniesienie wyniku za rok 2010	-	-	-	(43 717)	43 717	-	-
Cena nabycia akcji Comarch AG od udziałowca mniejszościowego	-	-	-	-	-	(4 876)	(4 876)
Zmiana kapitału w związku z odkupieniem udziałów w Comarch AG i innych spółkach Grupy od udziałowców mniejszościowych	-	-	-	-	(7 758)	7 758	-
Dywidenda za rok 2011 wyplacona poza Grupę Comarch	-	-	-	-	(1 195)	-	(1 195)
Inne zmiany	-	-	-	-	-	19	19
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	1 566	-	-	-	-	1 566
Objęcie akcji w podwyższonym kapitałe Comarch Sub	-	-	-	-	-	461	461
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	(3 463)	-	-	83	(3 380)
Zysk (strata) za okres ⁽²⁾	-	-	-	36 257	-	(3 190)	33 067
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	(3 463)	36 257	-	(3 107)	29 687
Stan na 31 grudnia 2011 r.	8 051	142 007	6 595	36 257	407 444	9 497	609 851
Stan na 1 stycznia 2012 r.	8 051	142 007	6 595	36 257	407 444	9 497	609 851
Przeniesienie wyniku za rok 2011	-	-	-	(36 257)	36 257	-	-
Dywidenda wypłacona	-	-	-	-	(14 760)	-	(14 760)
Zmiany struktury własnościowej w MKS Cracovia SSA, Ca Consulting S.A. i Comarch R&D S.à r.l.	-	-	-	-	1 679	(1 679)	-
Kapitał własny z przejęcia udziałów niekontrolujących	-	-	-	-	(3 130)	(1 039)	(4 169)
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	325	-	-	-	-	325
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	(3 505)	-	-	(52)	(3 557)
Zysk (strata) za okres ⁽²⁾	-	-	-	40 660	-	(3 408)	37 252
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	(3 505)	40 660	-	(3 460)	33 695
Stan na 31 grudnia 2012 r.	8 051	142 332	3 090	40 660	427 490	3 319	624 942

W okresie 2012 r. dokonano wypłat dywidend w łącznej kwocie 14 760 tys. zł, w tym 12 077 tys. zł to dywidenda wypłacona przez jednostkę dominującą dla jej akcjonariuszy a 2 683 tys. zł dywidendy wypłacone przez jednostki zależne dla komplementariuszy spoza Grupy.

V. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk netto	37 252	33 067
Korekty razem	37 813	35 968
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	23	38
Amortyzacja	53 326	42 044
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	(2 379)	5 719
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	(3 308)	1 411
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	(1 384)	(8 482)
Zmiana stanu zapasów	(14 412)	6 201
Zmiana stanu należności	(41 848)	5 667
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	45 334	(18 196)
Inne korekty	2 461	1 566
Zysk netto pomniejszony o korekty razem	75 065	69 035
Zapłacony podatek dochodowy	(7 918)	(10 505)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	67 147	58 530
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(67 836)	(74 310)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-	472
Nabycie wartości niematerialnych	(28 727)	(14 774)
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych	183	7 573
Nabycie dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	(24 919)	(4 876)
Wpływy ze sprzedaży dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	803	-
Udzielone pożyczki długoterminowe	(1 112)	(594)
Splacone pożyczki długoterminowe	909	800
Odsetki	3 313	4 388
Inne wpływy z aktywów finansowych	1 629	-
Wydatki na inwestycje w nieruchomości	(22)	-
Inne wpływy inwestycyjne	421	3
Inne wydatki inwestycyjne	(175)	(965)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(115 533)	(82 283)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpłata z tytułu emisji kapitału	-	461
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	33 442	31 577
Splata kredytów i pożyczek	(13 102)	(13 892)
Odsetki	(3 997)	(4 797)
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	(12 077)	(822)
Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tyt. podziału zysku	(2 603)	-
Inne wpływy finansowe	4	876
Inne wydatki finansowe	(436)	(73)
Środki pieniężne netto (wykorzystane w)/pochodzące z działalności finansowej	1 231	13 330
Zmiana środków pieniężnych netto	(47 155)	(10 423)
Środki pieniężne na początek okresu	192 896	199 828
Dodatnie (ujemne) różnice kursowe w środkach pieniężnych	(3 472)	3 490
Środki pieniężne na koniec okresu	142 269	192 895
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	969	831

VI. Informacja dodatkowa

1. Informacje o strukturze i działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1 Struktura organizacyjna Grupy Comarch

W dniu 31 grudnia 2012 r. w skład Grupy Comarch wchodziły następujące podmioty (w nawiasach udział głosów przypadający na Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej):

- Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie w Polsce,
- Comarch AG z siedzibą w Dreźnie w Niemczech (100,00%),
  - Comarch Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium w Niemczech (100,00% zależna od Comarch AG*),
  - Comarch Solutions GmbH z siedzibą w Innsbruck w Austrii (100,00% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
  - SoftM France S.à r.l. z siedzibą w Oberhausbergen we Francji (100,00% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
- Comarch S.A.S. z siedzibą w Lezennes we Francji (100,00%),
  - Comarch R&D S.à r.l. z siedzibą w Montbonnot-Saint-Martin we Francji (70,00% zależna od Comarch SAS, 30,00% zależna od Comarch S.A.),
- Comarch Luxembourg S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu w Luksemburgu (100,00%)
- Comarch, Inc. z siedzibą w Rosemont w Stanach Zjednoczonych Ameryki (100,00%),
  - Comarch Panama, Inc. z siedzibą w Panamie w Panamie (100,00% zależna od Comarch, Inc.),
- Comarch Canada, Corp. z siedzibą w New Brunswick w Kanadzie (100,00%),
- Comarch Middle East FZ-LLC z siedzibą w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (100,00%),
- Comarch LLC z siedzibą w Kijowie na Ukrainie (100,00%),
- OOO Comarch z siedzibą w Moskwie w Rosji (100,00%),
- Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. z siedzibą w Szanghaju w Chinach (100,00%),
- Comarch Vietnam Company Limited (Comarch Co., Ltd.) z siedzibą w Ho Chi Minh City w Wietnamie (100,00%),
- Comarch Oy z siedzibą w Espoo w Finlandii (100,00%),
- Comarch UK Ltd. z siedzibą w Londynie w Wielkiej Brytanii (100,00%),
- UAB Comarch z siedzibą w Wilnie na Litwie (100,00%),
- Comarch s.r.o. z siedzibą w Bratysławie na Słowacji (100,00%),
- SouthForge Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00%),
- CA Consulting S.A. z siedzibą w Warszawie w Polsce (100,00%),
- Opso Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00%)
- Comarch Management Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00%),
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Krakowie w Polsce („CCF FIZ”) (Comarch S.A. posiada 100,00% wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych),
  - Comarch Management Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (63,03% głosów przypada na CCF FIZ; 36,97% głosów przypada na Comarch S.A.; z akcji nabytych przez Comarch Management Sp. z o.o. SK-A celem umorzenia spółka nie wykonuje prawa głosu),
  - Bonus Management Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

- Bonus Development Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- iMed24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- Comarch Polska S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- iReward24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- Infrastruktura24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- iComarch24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
- CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
  - A-MEA Informatik AG z siedzibą w Arbon w Szwajcarii (100,00% głosów przypada na CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A),
  - ESAProjekt Sp. z o.o. z siedzibą w Chorzowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A),
  - Comarch Swiss AG z siedzibą w Buchs w Szwajcarii (100,00% głosów przypada na CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A),

➤ MKS Cracovia SSA z siedzibą w Krakowie w Polsce (59,82%).

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

Na dzień 31 grudnia 2012 r. jednostką stowarzyszoną z jednostką dominującą jest:

- poprzez Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty: SolInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (30,72% głosów przypada na CCF FIZ).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

1.2 Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w 2012 roku

W dniu 9 stycznia 2012 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował spółkę CA Finance Sp. z o.o. W dniu 19 września 2012 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmianę nazwy spółki CA Finance Sp. z o.o. na Opso Sp. z o.o., podwyższenie jej kapitału zakładowego z 5 tys. zł do 205 tys. zł, zmianę udziałowca z iMed24 S.A. na Comarch S.A. oraz poszerzenie zakresu działalności o działalność gastronomiczną.

Dnia 27 stycznia 2012 r. Comarch S.A. poinformowała (RB-2-2012 z dnia 27 stycznia 2012 r.), że CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A ("CASA"), jednostka zależna Comarch S.A., zakupiła 100 000 akcji zwykłych na okaziciela spółki A-MEA Informatik AG ("A-MEA") o wartości nominalnej 1 CHF (3,5147 PLN). Łączna cena nabycia nie przekroczy sumy 2 mln CHF (ok. 7,03 mln PLN) oraz wartości kapitałów własnych A-MEA na dzień 31 stycznia 2012 roku. Pełne rozliczenie transakcji nastąpi do końca pierwszego kwartału 2013 roku. W wyniku powyższej transakcji CASA posiada 100 000, tj. 100% akcji spółki A-MEA, uprawniających do 100 000, tj. 100% wszystkich głosów na walnym zgromadzeniu spółki. A-MEA jest firmą z długoletnim doświadczeniem w zakresie sprzedaży i wdrażania rozwiązań ERP (w tym Comarch ERP Enterprise) na rynku szwajcarskim.

Z dniem 24 lutego 2012 r. została podpisana umowa objęcia akcji serii E w kapitale

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

zakładowym spółki MKS Cracovia SSA (raport bieżący nr 3/2012 z 27 lutego 2012 r. i korekta z 29 lutego 2012 r.). MKS Cracovia SSA złożyła Comarch S.A. ofertę objęcia akcji serii E w łącznej liczbie 38 631 sztuk o wartości nominalnej 100 zł. MKS Cracovia SSA zaoferowała Comarch S.A. objęcie akcji serii E po cenie emisyjnej wynoszącej łącznie 15 912 495,21 zł, tj. za cenę emisyjną wynoszącą 411,91 zł za jedną akcję serii E. Cena emisyjna powyższych akcji serii E została pokryta wkładem pieniężnym w wysokości 15 912 495,21 zł dokonany przez Comarch S.A. w dniu 27 lutego 2012 r. Po rejestracji podwyższenia kapitału MKS Cracovia SSA (postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 14 marca 2012 roku; raport bieżący nr 5/2012 z dnia 16 marca 2012 r.), Comarch S.A. dysponował 59,82% głosów na WZA spółki.

W dniu 9 marca 2012 roku Amtsgericht Dresden zarejestrował podwyższenie o 6,5 mln EUR kapitału akcyjnego Comarch AG. Akcje nowej emisji zostały objęte w całości przez Comarch S.A. W pierwszym kwartale 2012 roku Comarch S.A. dokonała też dopłat do kapitału zapasowego Comarch AG w kwocie 13 mln EUR a w drugim kwartale w kwocie 3 mln EUR.

W dniu 15 marca 2012 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmianę nazwy spółki iFin24 S.A. na Comarch Polska S.A.

W dniu 20 marca 2012 r. została zarejestrowana w Companies House spółka Comarch UK Ltd. z siedzibą w Londynie. Kapitał w wysokości 50 tys. GBP opłacono w maju 2012 r.

Dnia 10 kwietnia 2012 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie o 250 000 zł kapitału zakładowego spółki iMed24 S.A.

W dniu 10 kwietnia 2012 roku Comarch AG poinformował zarząd Comarch Software und Beratung AG o przekroczeniu progu 95% udziału w kapitale akcyjnym spółki Comarch SuB AG i zgłosił żądanie zwołania Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki celem podjęcia decyzji o przejęciu akcji dotychczasowych akcjonariuszy (mniejszościowych) przez Comarch AG w zamian za odpowiednie wynagrodzenie.

Dnia 27 kwietnia 2012 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował o zakupie 50 udziałów spółki ESAProjekt sp. z o.o. ("ESAProjekt") o wartości nominalnej 2 460 PLN każdy, przez CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A ("CASA"), jednostkę zależną Comarch S.A. Łączna cena nabycia wynosi 12 200 000 PLN. W wyniku powyższej transakcji CASA posiada 50, tj. 100% udziałów spółki ESAProjekt, uprawniających do 50, tj. 100% wszystkich głosów na zgromadzeniu wspólników spółki. ESAProjekt jest jednym z czołowych polskich producentów i dostawców kompleksowych rozwiązań informatycznych dla sektora zdrowia.

Dnia 25 maja 2012 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Vietnam Company Limited o kwotę 50 000 USD.

Dnia 20 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego spółki Comarch Management Sp. z o.o. o 50 tys. zł.

Dnia 28 czerwca 2012 r. została zawarta umowa nabycia 30% udziałów spółki Comarch R&D S.à. r.l. przez Comarch S.A. od dotychczasowego udziałowca mniejszościowego za kwotę 100 tys. euro.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy iMed24 S.A. podjęło w dniu 30 lipca 2012 roku uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki z kwoty 1 250 000,00 PLN do kwoty 1 450 000,00 PLN. Podwyższenie kapitału zakładowego spółki zostanie dokonane przez emisję nowych akcji serii D w łącznej liczbie 2 000 o wartości nominalnej 100,00 PLN każda.

W dniu 13 sierpnia 2012 r. walne zgromadzenie akcjonariuszy CSuB podjęło uchwałę o przeniesieniu akcji z dotychczasowych akcjonariuszy mniejszościowych na akcjonariusza większościowego Comarch AG w zamian za wynagrodzenie w wysokości 2,95 euro za akcję.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

W dniu 17 sierpnia 2012 r. zostało zarejestrowane połączenie Comarch Schilling GmbH z Comarch SuB AG.

W dniu 21 sierpnia 2012 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A o 85 tys. zł. poprzez emisję 850 akcji o wartości nominalnej 100 zł każda.

Dnia 2 października 2012 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego iMed24 S.A. z kwoty 1 250 000,00 PLN do kwoty 1 450 000,00 PLN.

Dnia 5 października 2012 r. (RB-15-2012) Comarch Software und Beratung AG („CSuB”) otrzymała postanowienie sądu rejestrowego w Monachium (Amtsgericht München-Registergericht) z dnia 2 października 2012 roku rejestrujące uchwałę z dnia 13 sierpnia 2012 roku Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki CSuB z siedzibą w Monachium w sprawie przeniesienia akcji CSuB z akcjonariuszy mniejszościowych spółki na akcjonariusza większościowego Comarch AG z siedzibą w Dreźnie. Wynikające z uchwały wynagrodzenie należne akcjonariuszom mniejszościowym zostało wypłacone. W związku z powyższym Comarch AG, jednostka zależna Comarch S.A., jest obecnie posiadaczem 100% akcji i 100% głosów spółki CSuB.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy iMed24 S.A. podjęło w dniu 29 października 2012 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki z kwoty 1 450 000,00 PLN do kwoty 1 600 000,00 PLN przez emisję nowych akcji serii E w łącznej liczbie 1 500 o wartości nominalnej 100,00 PLN każda. Niniejsze podwyższenie kapitału zakładowego zostało zarejestrowane w dniu 22 listopada 2012 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru.

W dniu 8 listopada 2012 r. została zakończona transakcja nabycia przez Comarch SAS udziałów spółki Comarch R&D S.à r.l. od spółki Comarch AG.

W dniu 13 listopada 2012 r. siedziba spółki Comarch Solutions GmbH została przeniesiona z Kirchbichl do Innsbrucka.

W dniu 14 grudnia 2012 r. Comarch Software und Beratung AG sprzedał 100% akcji spółki Comarch Swiss AG spółce CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy iMed24 S.A. podjęło w dniu 21 grudnia 2012 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki z kwoty 1 600 000,00 PLN do kwoty 1 750 000,00 PLN przez emisję akcji serii F w łącznej liczbie 1 500 o wartości nominalnej 100,00 PLN każda.

Dnia 27 grudnia 2012 r. została zawarta umowa nabycia przez Comarch Management Sp. z o.o. SK-A od CCF FIZ 6 320 akcji w celu umorzenia. Cena sprzedaży wyniosła 237,35 zł za 1 akcję.

W czwartym kwartale 2012 r. Comarch S.A. odkupiła 1 akcję spółki CA Consulting S.A. od dotychczasowego indywidualnego akcjonariusza. Comarch S.A. jest w posiadaniu 100% udziałów i głosów w spółce CA Consulting S.A.

1.3 Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu

W dniu 21 stycznia 2013 r. została zarejestrowana CAMS AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii. 51% udziałów należy do CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A.

W dniach 8-11 lutego 2013 r. CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A dokonała zapłaty drugiej części wynagrodzenia w wysokości 300 000 CHF za nabyte w 2012 r. akcje A-MEA Informatik AG.

W dniu 12 lutego 2013 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki iMed24 S.A. z kwoty 1 600 000,00

PLN do kwoty 1 750 000,00 PLN.

W dniu 20 lutego 2013 r. Comarch S.A. podpisała umowę objęcia akcji serii F w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA. MKS Cracovia SSA złożyła Comarch S.A. ofertę objęcia akcji serii F w łącznej liczbie 11 400 sztuk o wartości nominalnej 100 zł. MKS Cracovia SSA zaoferowała Comarch S.A. objęcie akcji serii F po cenie emisyjnej wynoszącej łącznie 4 695 774 zł tj. za cenę emisyjną wynoszącą 411,91 zł za jedną akcję serii F. Cena emisyjna powyższych akcji serii F została pokryta wkładem pieniężnym w wysokości 4 695 774 zł dokonany przez Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2013 r. Po rejestracji podwyższenia kapitału MKS Cracovia SSA (postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 6 marca 2013 roku; raport bieżący nr 6/2013 z dnia 14 marca 2013 r.), Comarch S.A. będzie dysponuje 62,16% głosów na WZA spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 4/2013.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy iMed24 S.A. podjęło w dniu 26 marca 2013 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki z kwoty 1 750 000,00 PLN do kwoty 2 050 000,00 PLN przez emisję akcji serii G w łącznej liczbie 3 000 o wartości nominalnej 100,00 PLN każda.

W dniu 26 marca 2013 r. zostało zarejestrowane połączenie spółek A-MEA Informatik AG i Comarch Swiss AG oraz przeniesienie siedziby nowej spółki Comarch Swiss AG do Luzern w Szwajcarii.

W dniu 9 kwietnia 2013 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego Comarch AG do kwoty 15 milionów euro.

W dniu 15 kwietnia 2013 roku jedyny akcjonariusz Comarch SAS działający w ramach kompetencji Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy podjął decyzję o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki z kwoty 1 800 000 EUR do kwoty 2 800 000 EUR przez emisję 1 000 000 nowych akcji.

1.4 Struktura działania Grupy Comarch

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca:

- jednostka dominująca Comarch S.A. pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je,
- spółki Comarch AG, Comarch S.A.S., Comarch R&D S.à r.l., Comarch Luxembourg S.à r.l., Comarch Inc., Comarch Panama Inc., Comarch Canada, Corp., Comarch Middle East FZ-LLC, Comarch LLC, OOO Comarch, Comarch Oy oraz Comarch UK Ltd. pozyskują kontrakty informatyczne na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części,
- spółki SouthForge Sp. z o.o. i Comarch Polska S.A. pozyskują kontrakty informatyczne na rynku krajowym i zagranicznym i realizują je w całości lub w części,
- CA Consulting S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na dostarczaniu łącz teleinformatycznych na potrzeby krajowych spółek Grupy, a także na świadczeniu usług informatycznych i consultingowych na rzecz Comarch S.A. oraz klientów spoza Grupy Comarch,
- Spółka Comarch Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania ERP oraz integratorem systemów informatycznych. Comarch Solutions GmbH oraz Comarch Swiss AG prowadzą działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki Comarch Software und Beratung AG,
- A-MEA Informatik AG zajmuje się sprzedażą i wdrażaniem rozwiązań ERP (w tym Comarch ERP Enterprise) na rynku szwajcarskim,
- ESAProjekt Sp. z o.o. jest jednym z czołowych polskich producentów i dostawców kompleksowych rozwiązań informatycznych dla sektora zdrowia,
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty prowadzi działalność inwestycyjną (poprzez swoje jednostki zależne) w zakresie nowych technologii i usług, a także działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym,
- Comarch Management Sp. z o.o., Comarch Management Sp. z o.o. SK-A, CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A, Bonus Management Sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A prowadzą działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym oraz związaną z informatyką,
- przedmiotem działalności Bonus Development Sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Development Sp.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

z o.o. II Koncept SK-A jest działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości,

- iMed24 S.A. wytwarza i sprzedaje oprogramowanie związane z medycyną oraz świadczy usługi medyczne i diagnostyczne,

- iReward24 S.A. prowadzi działalność polegającą na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania lojalnościowego dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw,

- Infrastruktura24 S.A. prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych,

- iComarch24 S.A. prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości oraz handlu elektronicznego, świadczy również usługi księgowe dla krajowych jednostek zależnych z Grupy Comarch,

- MKS Cracovia SSA jest sportową spółką akcyjną,

- Opso Sp. z o.o. prowadzi działalność gastronomiczną,

- Spółki UAB Comarch oraz Comarch Co. Ltd (Wietnam) są w trakcie procesu likwidacyjnego.

Spółka SoftM France S.à r.l. jest w trakcie postępowania upadłościowego. Spółki Comarch s.r.o. i Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. nie prowadzą obecnie działalności operacyjnej.

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 12 miesięcy 2012 roku zostało przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości („MSR”), Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz interpretacjami opublikowanymi przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego za wyjątkiem tych pozycji, które zgodnie z niniejszymi zasadami są wyceniane w inny sposób.

Sporządzenie sprawozdania wg MSSF wymaga dokonania szeregu szacunków i zastosowania własnego osądu. W nocy 2.3.2 zostały zaprezentowane te obszary sprawozdania finansowego, które wymagają znaczących szacunków lub w stosunku do których wymagana jest znacząca doza osądu.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Comarch w dającej się przewidzieć przyszłości. Według Zarządu Spółki nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności.

Grupa Comarch sporządza rachunek zysków i strat w wersji kalkulacyjnej, natomiast rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 12 miesięcy 2012 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział Comarch S.A. w kapitale zakładowym
Comarch S.A.	jednostka dominująca	pełna	
Comarch AG	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch R&D S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	30,00%, 70,00% w posiadaniu Comarch SAS
Comarch Software und Beratung AG	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu Comarch AG *)
Comarch Solutions GmbH	jednostka zależna	pełna	100,00% zależna od Comarch Software und Beratung AG
SoftM France S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100,00% zależna od Comarch Software und

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

			Beratung AG
Comarch S.A.S.	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Luxembourg S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Inc.	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Panama Inc.	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu Comarch Inc.
Comarch Canada, Corp.	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Middle East FZ-LLC	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch LLC	jednostka zależna	pełna	100,00%
OOO Comarch	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	jednostka zależna	pełna	100,00%
COMARCH CO., LTD (Wietnam)	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Oy	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch UK Ltd.	jednostka zależna	pełna	100,00%
UAB Comarch	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch s.r.o.	jednostka zależna	pełna	100,00%
SouthForge Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100,00%
CA Consulting S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Management Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100,00%
Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	jednostka zależna	pełna	100,00% ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych
Comarch Management Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	45,42% w posiadaniu CCF FIZ, 26,65% w posiadaniu Comarch S.A., 27,93% akcji nabytych w celu umorzenia przez Comarch Management Sp. z o.o. SK-A
Bonus Management Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
iMed24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Polska S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

iReward24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
Infrastruktura24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
iComarch24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CCF FIZ
A-MEA Informatik AG	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
ESAProjekt Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
Comarch Swiss AG	jednostka zależna	pełna	100,00% w posiadaniu CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
Opso Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100,00%
MKS Cracovia SSA	jednostka zależna	pełna	59,82%

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

2.1 Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego

2.1.1 Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Grupa Kapitałowa Comarch prowadzi sprawozdawczość według segmentów zgodnie z MSSF 8 „Segmenty operacyjne”. Segmenty operacyjne zostały określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych, w celu alokacji zasobów do poszczególnych segmentów i oceny ich działania.

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (określaną dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (określaną dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (określaną dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie usług medycznych oraz produkcji oprogramowania dla medycyny (określaną dalej jako „Segment Medycyna”).

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzieleniem rynku DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych. Segment Inwestycje został wyodrębniony w pierwszym kwartale 2010 roku w związku ze wzrostem zakresu jego działalności. Ze względu na istotną kwotę poniesionych nakładów inwestycyjnych z dniem 30 września 2011 r. wyodrębniono „Segment Medycyna” i zaprezentowano udział tego segmentu w aktywach, zobowiązaniach i wydatkach inwestycyjnych. W nocy o przychodach, kosztach i wyniku finansowym „Segment Medycyna” został wyodrębniony z dniem 31 grudnia 2011 r., gdyż dopiero w czwartym kwartale poniesiono wydatki kosztowe związane z przygotowaniem do uruchomienia centrum medycznego. Począwszy od pierwszego kwartału 2012 roku Grupa zaprzestała wyodrębniać Segment Internet ze względu na przyporządkowanie

działalności prowadzonej dotychczas w tym segmencie do Segmentu IT oraz Segmentu Medycyna. W celu doprowadzenia do porównywalności zostały odpowiednio zmodyfikowane analogiczne dane za rok 2011 (Segment Internet został połączony z Segmentem IT-rynek polski).

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez Grupę Kapitałową Comarch na przestrzeni roku 2012 przedstawiał się następująco: 19% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 21% w drugim kwartale, 19% w trzecim kwartale oraz 41% w czwartym kwartale. Taki rozkład przychodów jest typowy dla branży informatycznej.

Na przestrzeni roku 2013 Grupa spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do ubiegłorocznego.

2.1.2 Konsolidacja

a) Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszelkie jednostki (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu, do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Przejęcia jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Każdorazowo płatność przekazana w wyniku połączenia jednostek wyceniana jest w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Koszty bezpośrednio związane z połączeniem jednostek gospodarczych ujmowane są w wyniku finansowym w momencie ich poniesienia.

W określonych przypadkach, przekazana płatność zawiera także aktywa lub zobowiązania wynikające z płatności warunkowej, mierzonej na dzień nabycia w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej płatności warunkowej w kolejnych okresach ujmowane są jako zmiany kosztu połączenia jedynie jeżeli mogą być zaklasyfikowane jako zmiany w okresie pomiaru. Wszystkie inne zmiany rozliczane są zgodnie z odpowiednimi regulacjami MSSF. Zmiany w wartości godziwej płatności warunkowej zakwalifikowanej jako element kapitałowy nie są ujmowane.

Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” ujmują się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z uwzględnieniem wyjątków zawartych w MSSF 3.

W razie nabycia kontroli w następstwie kilku następujących po sobie transakcji, udziały będące w posiadaniu Grupy na dzień objęcia kontroli są wyceniane w wartości godziwej z odniesieniem skutków w rachunek zysków i strat. Kwoty narosłe z tytułu udziałów w tej jednostce odniesione uprzednio do innych składników całkowitych dochodów są przenoszone do rachunku zysków i strat.

Wartość firmy wynikającą z przejęcia ujmują się w aktywach i początkowo wykazuje po kosztach, jako wartość kosztów przejęcia przekraczającą udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Jeśli po przeszacowaniu udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przekracza koszt połączenia jednostek gospodarczych, nadwyżkę ujmują się niezwłocznie w wyniku finansowym.

Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przez przekazany składnik aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

b) Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje określoną w dniu nabycia wartość firmy.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. O łączne zmiany stanu od dnia nabycia koryguje się wartość bilansową inwestycji. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niezabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba, że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

c) Zasady ujmowania Grupy Comarch SuB w sprawozdaniu skonsolidowanym

Spółka Comarch Software und Beratung AG będąca jednostką dominującą dla spółek Grupy Comarch SuB sporządza samodzielnie skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące dane spółki Comarch Software und Beratung AG i jej jednostek zależnych. Comarch S.A., jednostka dominująca Grupy Comarch, sporządza w sposób bezpośredni skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące dane Spółki Comarch S.A. i wszystkich pozostałych jednostek zależnych (z wyjątkiem spółek Grupy Comarch SuB) a następnie sporządzone w powyższy sposób sprawozdanie uzupełnianie jest o łączne skonsolidowane wyniki i dane bilansowe Grupy Comarch SuB.

2.1.3 Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w polskich złotych (PLN), która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji jednostki dominującej.

b) Transakcje i salda wyrażone w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat, o ile nie odracza się ich w kapitale własnym, gdy kwalifikują się do uznania za zabezpieczenie przepływów pieniężnych i zabezpieczenie udziałów w aktywach netto.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej w korespondencji z rachunkiem zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w kapitale z wyceny w wartości godziwej.

c) Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy (z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji), których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

- (i) aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym bilansie przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na ten dzień bilansowy,
- (ii) przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursów średnich (chyba, że kurs średni nie stanowi zadowalającego przybliżenia skumulowanego wpływu kursów z dni transakcji – w takim wypadku przychody i koszty przelicza się według kursów z dni transakcji), a wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik kapitału własnego.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach zagranicznych oraz kredytów, pożyczek i innych instrumentów walutowych wyznaczonych na zabezpieczenia takich inwestycji ujmuje się w kapitale własnym. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Wartość firmy i korekty do poziomu wartości godziwej, które powstają przy nabyciu jednostki zagranicznej, traktuje się jako aktywa i zobowiązania jednostki zagranicznej oraz przelicza według kursu zamknięcia.

Kursy EURO użyte do przeliczania danych finansowych:

Średni kurs NBP z dnia 31.12.2012: 4,0882,

Średni kurs NBP z dnia 31.12.2011: 4,4168,

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 1.01 - 31.12.2012: 4,1736,

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 1.01 - 31.12.2011: 4,1401.

2.1.4 Inwestycje

a) Aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Zarząd. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia. Tego typu instrumenty są wykazywane osobno w bilansie w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Aktywa z tej kategorii zalicza się do aktywów obrotowych, jeżeli są przeznaczone do obrotu lub ich realizacji oczekuje się w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności zalicza się do wykazywanych w bilansie należności handlowych i usług oraz pozostałych należności.

c) Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarządy jednostek tworzących Grupę zamierzają i są w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to nie zaliczone do instrumentów pochodnych instrumenty finansowe przeznaczone do tej kategorii albo nie zaliczone do żadnej z pozostałych. Zalicza się je do aktywów trwałych, o ile Zarząd nie zamierza zbyć inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmują się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmują się początkowo według wartości godziwej powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Inwestycje wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami wykazywanymi w rachunku zysków i strat, wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej. Zrealizowane i nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi w korespondencji z w rachunku zysków i strat wykazuje się w rachunku zysków i strat, w okresie, w którym powstały. Nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej niepieniężnych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” ujmują się w kapitale własnym. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” lub utraty przez nie wartości, łączne dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat jako zyski i straty na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nie notowanych papierów wartościowych), Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, które są w zasadzie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz powszechnie uznane za poprawne modele wyceny instrumentów pochodnych, oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły na wartości. W odniesieniu do kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży”, przy ustalaniu, czy papiery wartościowe utraciły na wartości bierze się pod uwagę znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej danego papieru wartościowego poniżej jego kosztu. Jeżeli takie dowody występują w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączne dotychczasowe straty – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszona o ewentualne straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat – wyłącza się z kapitału własnego i ujmują w rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat z tytułu instrumentów kapitałowych nie podlegają odwróceniu w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

2.1.5 Aktywa trwałe**a) Wartości niematerialne**

Wartości niematerialne ujmowane są w ewidencji według cen nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową. Przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

- oprogramowanie komputerowe 30%
- licencje 30%

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

• prawa autorskie	30%
• pozostałe prawa	10 - 20%

Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają oszacowanemu okresowi użytkowania wartości niematerialnych, za wyjątkiem kart zawodników (dot. MKS Cracovia SSA), które amortyzowane są w okresie obowiązującej umowy z danym zawodnikiem.

W przypadku wartości niematerialnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA zostało nabyte i jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i dlatego nie jest amortyzowane. Grunty będące w użytkowaniu wieczystym spółki MKS Cracovia SSA nie podlegają amortyzacji, gdyż posiadają nieokreślony okres użytkowania, z uwagi na fakt, iż Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, o których zależałoby przedłużenie tego prawa.

Wieczyste użytkowanie w Polsce traktowane jest jako synonim własności a nie dzierżawy, po zakończeniu której użytkownik oddaje grunt. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela MKS Cracovia SSA czyli Gminy Kraków. Miasto wspiera działalność sportową w tym MKS Cracovia SSA m in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej,
- umorzenie podatku od nieruchomości,
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących jednostki dominującej jest amortyzowane przez określony czas użytkowania (założony od momentu nabycia okres użytkowania wynosi od 84 do 99 lat). Średnia stawka amortyzacyjna wynosi 1,2%.

Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia Grupy Comarch SuB obejmują prawa majątkowe do oprogramowania: SoftM Semiramis, SoftM SharkNex, SoftM Suite ERP, SoftM Suite Financials, Schilling, DKS, Infostore. Powyższe wartości niematerialne i prawne zostały ujęte na dzień przejęcia w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia Grupy Comarch SuB metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych ze sprzedaży oprogramowania, czyli 60 miesięcy.

Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia A-MEA Informatik AG obejmują wartość relacji z klientami spółki. Aktywo to zostało ujęte odrębnie od wartości firmy jako wartości niematerialne i prawne i zostało ujęte na dzień przejęcia w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia A-MEA Informatik AG metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych z tytułu istniejących relacji z klientami, czyli 60 miesięcy.

Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia ESAProjekt sp. z o.o. obejmują prawa majątkowe do oprogramowania Optimed, OptiNFZKom, BaKS, Carber, SDK, Repos. Aktywa te zostały ujęte odrębnie od wartości firmy jako wartości niematerialne i prawne i zostało ujęte na dzień przejęcia w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia ESAProjekt sp. z o.o. metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych ze sprzedaży oprogramowania, czyli 60 miesięcy.

b) Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętej jednostki zależnej/stowarzyszonej na dzień przejęcia. Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy z przejęcia jednostek stowarzyszonych ujmuje się w ramach inwestycji w jednostkach stowarzyszonych. Wartość firmy jest testowana corocznie na dzień bilansowy kończący rok obrotowy pod kątem

utraty wartości i wykazywana w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu ewentualnej utraty wartości. Zyski i straty ze zbycia jednostki uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

c) Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe

Wycenione zostały według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Szczegółowe zasady amortyzowania środków trwałych przyjętych przez Spółkę są następujące: środki amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających oszacowanym okresom użytkowania. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5% (budynki i budowle), 30% (maszyny i urządzenia) i 20% (meble, wyposażenie, pozostałe środki). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Odsetki od kredytu inwestycyjnego w okresie realizacji inwestycji aktywowane są w pozycji środki trwałe w budowie. Odsetki od kredytu inwestycyjnego po przyjęciu środka trwałego sfinansowanego kredytem obciążają wynik roku w pozycji koszty finansowe.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych

Ulepszenia w obcych środkach trwałych wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

d) Leasing

Grupa użytkuje na zasadach leasingu samochody oraz sprzęt komputerowy. Ponieważ na mocy zawartych umów nastąpiło zasadniczo przeniesienie całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, ujęte są one w księgach na zasadach leasingu finansowego. Wprowadzone zostały do ksiąg jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości minimalnych opłat leasingowych ustalonych na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenia niespłaconego salda zobowiązań. Część odsetkowa kosztów finansowych obciąża rachunek wyników przez okres trwania leasingu w taki sposób, aby uzyskać stałą stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda. Środki użytkowane na zasadach leasingu podlegają amortyzacji przez krótszy z okresów: okres umowy lub użytkowania.

e) Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Dotyczą długoterminowej części czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

f) Utrata wartości aktywów

Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji, lecz corocznie są testowane pod kątem możliwej utraty wartości. Aktywa podlegające amortyzacji analizuje się pod kątem utraty wartości, ilekroć jakieś zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazują na możliwość niezrealizowania ich wartości bilansowej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się w wysokości kwoty, o jaką wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne).

2.1.6 Aktywa obrotowe

a) Zapasy (produkty w toku oraz materiały i towary)

Wykazywana w sprawozdaniu produkcja w toku dotyczy wytwarzanego przez Grupę i przeznaczonego do wielokrotnej sprzedaży oprogramowania. Produkcja w toku jest wyceniana według technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia.

Wytworzone przez Grupę i przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży oprogramowanie użytkowe wyceniane jest w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 36 miesięcy, jakie następują od rozpoczęcia sprzedaży, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami netto uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu kolejnych 36 miesięcy. Nie odpisane po tym okresie koszty wytworzenia zwiększają pozostałe koszty operacyjne.

W zależności od charakteru wytworzonego oprogramowania i oceny możliwości jego sprzedaży stosuje się zasadę odpisywania w koszt własny poniesionych na jego wytworzenie nakładów w wysokości od 50% do 100% zafakturowanej w powyższym okresie sprzedaży. Jeżeli Spółka posiada wcześniej informacje o ograniczeniu możliwości dalszej sprzedaży, niezwłocznie dokonuje odpisu aktualizującego wartość produkcji w toku w wysokości nakładów, w stosunku, do których występuje prawdopodobieństwo nie odzyskania, bądź też dokonuje jednorazowo odpisania całości nierozliczonych nakładów (w zależności od stopnia oceny ryzyka) w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Ewidencja materiałów i towarów prowadzona jest według rzeczywistych cen nabycia. Rozchody wyceniane są według zasady pierwsze przyszło, pierwsze wyszło (FIFO). Materiały i towary wycenione są według rzeczywistych cen nabycia nie wyższych od cen sprzedaży netto.

b) Należności

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a w następnych okresach wg skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu).

Należności w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

W celu urealnienia wartości, należności zostały pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych. Odpis z tytułu utraty wartości odpowiada różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością bieżącą rzeczywistych przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Ze względu na specyfikę działalności (występowanie w ograniczonym zakresie należności od tzw. kontrahentów masowych), dokonywanie stosownych odpisów aktualizacyjnych odbywa się drogą szczegółowej identyfikacji należności i oceny zagrożenia wpływu środków pieniężnych wynikających z uwarunkowań umownych i biznesowych.

c) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Kategoria ta obejmuje środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty bankowe płatne na żądanie, płynne krótkoterminowe papiery wartościowe oraz inne krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności.

d) Rozliczenie kontraktów długoterminowych

Koszty związane z kontraktami długoterminowymi ujmuje się w momencie poniesienia. Wynik na kontraktach ustala się według stopnia zaawansowania prac, o ile jest możliwe wiarygodne ustalenie stopnia zaawansowania. Jeżeli nie można wiarygodnie oszacować wyniku umowy, to przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania. Stopień zawansowania mierzy się w oparciu o wyrażony procentowo stosunek kosztów poniesionych do dnia bilansowego, do łącznych szacowanych kosztów z tytułu kontraktu. Jeżeli prawdopodobne jest że łączne koszty z tytułu umowy przekroczą łączne przychody, to przewidywaną stratę ujmuje się natychmiast.

Grupa prezentuje w aktywach pozycję „Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych” w przypadku gdy występuje nadwyżka poniesionych kosztów i ujętych

zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, nad wartością zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów. W przeciwnym przypadku, tj. gdy występuje nadwyżka zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów nad wartością poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, Grupa prezentuje w zobowiązaniach pozycję „Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych”. Ww. nadwyżki są ustalane dla każdego kontraktu osobno i prezentowane rozdzielnie bez saldowania poszczególnych pozycji.

e) Aktywa przeznaczone do zbycia

Aktywa i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

2.1.7 Kapitał własny

Kapitał własny obejmuje między innymi:

a) kapitał zakładowy jednostki dominującej wykazany w wartości nominalnej,

b) pozostałe kapitały utworzone:

- z podziału zysku,
- z nadwyżki sprzedaży akcji ponad wartość nominalną,
- z wyceny opcji menedżerskiej,

c) zysk niepodzielony wynikający z korekt z tytułu zmiany zasad rachunkowości oraz z wyników osiągniętych przez Grupę, a nie przeniesionych do pozostałych kapitałów,

d) różnice kursowe.

2.1.8 Świadczenia pracownicze

a) Świadczenia oparte na akcjach

Jednostka dominująca prowadzi program wynagrodzeń opartych na akcjach i regulowanych akcjami. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji powiększa koszty. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji, z wyłączeniem wpływu ewentualnych niezwiązanych z rynkiem kapitałowym warunków nabywania uprawnień (np. celów do osiągnięcia w zakresie rentowności i wzrostu sprzedaży). Warunki nabywania uprawnień do realizacji uwzględnia się w założeniach co do przewidywanej liczby opcji, które mogą być zrealizowane. Na każdy dzień bilansowy jednostka dominująca weryfikuje swoje oszacowania. Wpływ ewentualnej weryfikacji pierwotnych oszacowań Jednostka dominująca ujmuje w rachunku zysków i strat, w korespondencji z kapitałem własnym. Uzyskane wpływy z tytułu realizacji opcji, tj. wpływy z tytułu objęcia akcji (pomniejszone o koszty transakcyjne bezpośrednio związane z realizacją) odnosi się na kapitał zakładowy (wartość nominalna) oraz kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.

2.1.9 Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

a) Zobowiązania handlowe i pozostałe zobowiązania

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a na dzień bilansowy w kwocie skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Zobowiązania w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

b) Zobowiązanie finansowe

W momencie początkowego ujęcia zobowiązania finansowe wycenia się w wartości godziwej,

powiększonej, w przypadku składnika zobowiązań niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, jednostka wycenia zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, wycenianych wg wartości godziwej. Zobowiązania finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczane podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

c) Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy na koszty restrukturyzacji, naprawy gwarancyjne, roszczenia prawne oraz inne zdarzenia (głównie na urlopy oraz nagrody), w wyniku których na Grupie ciąży obecny obowiązek, wynikający ze zdarzeń przeszłych, tworzy, ujmuje się, jeżeli:

- Grupa posiada bieżące prawne lub zwyczajowe zobowiązanie wynikające z przeszłych zdarzeń,
- istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że w celu rozliczenia tych zobowiązań konieczne będą wydatki środków Grupy oraz
- wartość ta została oszacowana w sposób wiarygodny.

Rezerwy restrukturyzacyjne obejmują głównie odprawy pracownicze. Rezerw nie ujmuje się w odniesieniu do przyszłych strat operacyjnych.

Jeżeli występuje szereg podobnych zobowiązań, prawdopodobieństwo konieczności wydatkowania środków w celu ich rozliczenia określa się dla całej grupy podobnych zobowiązań. Rezerwę ujmuje się nawet wówczas, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków w związku z jedną pozycją zawierającą się w grupie zobowiązań jest niewielkie.

Rezerwy wycenia się według wartości bieżącej kosztów oszacowanych zgodnie z najlepszą wiedzą przez kierownictwo Spółki, których poniesienie jest niezbędne w celu rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy. Stopa dyskonta zastosowana do ustalenia wartości bieżącej odzwierciedla aktualną ocenę rynkową wartości pieniądza w czasie oraz zwiększenia dotyczące danego zobowiązania.

2.1.10 Odroczony podatek dochodowy

Jako generalną zasadę przyjmuje się zgodnie z MSR12, iż w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, tworzona jest rezerwa i ustalone aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz z tytułu ulgi w podatku dochodowym w związku z prowadzeniem działalności w SSE, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Ze względu na powyższą zasadę aktywa z tego tytułu ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień bilansowy, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Różnica pomiędzy stanem zobowiązań i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego wpływa na wynik finansowy, przy czym zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z

kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

2.2 Rozpoznawanie przychodów i kosztów

Prowadzona przez Grupę Comarch działalność w zdecydowanej większości polega na wytwarzaniu oprogramowania do wielokrotnej sprzedaży oraz na realizacji informatycznych kontraktów integracyjnych. W ramach kontraktów integracyjnych Grupa Comarch oferuje wykonanie systemów informatycznych "pod klucz" składających się z oprogramowania (własnego i obcego) i/lub sprzętu komputerowego i/lub świadczeniu usług takich jak:

- usługi wdrożeniowe,
- usługi instalacyjne,
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny,
- usługi asysty technicznej,
- usługi *customizacji* (dostosowania) oprogramowania,
- inne usługi informatyczne i nieinformatyczne niezbędne do realizacji systemu.

Przy ustalaniu całkowitych przychodów z kontraktu uwzględnia się:

- przychody z oprogramowania własnego (niezależnie od formy, w jakiej oprogramowanie to jest udostępniane, czyli: licencje, prawa majątkowe, itp.),
- przychody z usług, o których mowa w poprzednim akapicie.

Kierownicy jednostek mogą podjąć decyzję o zaliczeniu do całkowitych przychodów z kontraktu szacowanych przychodów, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną zrealizowane (np. w trakcie realizacji kontraktu z przyczyn technicznych następuje modyfikacja projektu i istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zamawiający zaakceptuje modyfikację i wysokość przychodów wynikających z tej modyfikacji).

Dla kontraktów integracyjnych, w ramach których dostarczane jest oprogramowanie autorstwa Grupy Comarch przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży, osobno ujmuje się w księgach przychody i koszty związane z tym oprogramowaniem oraz przychody i koszty związane z pozostałą częścią kontraktu integracyjnego.

Różne kontrakty integracyjne łączy się i ujmuje w księgach razem jako jeden kontrakt, jeżeli:

- umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej i precyzyjne rozdzielenie kosztów ich realizacji jest niemożliwe lub
- umowy są tak ściśle powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu ze wspólną dla całego projektu marżą zysku.

Przychody z tytułu pozostałych usług (np. usługi serwisowe, usługi asysty) rozpoznaje się równomiernie w okresie trwania umowy/świadczenia usług. Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego oraz innych towarów rozpoznaje się zgodnie z ustalonymi warunkami dostawy.

Przychody ze sprzedaży pozostałych usług, produktów, towarów i innych składników majątkowych obejmują sumy wartości godziwych należnych zafakturowanych przychodów, z uwzględnieniem upustów i rabatów bez podatku od towarów i usług.

Koszty sprzedaży obejmują koszty marketingu oraz koszty pozyskania nowych zleceń przez centra (działy) sprzedaży Grupy Comarch.

Koszty ogólne obejmują koszty funkcjonowania Grupy Comarch jako całości i zalicza się do nich w szczególności koszty zarządu oraz koszty działów pracujących na potrzeby ogólne Grupy.

Różnice kursowe dotyczące należności ujmowane są w pozycji przychody ze sprzedaży a od zobowiązań w pozycji koszt sprzedanych produktów, usług i towarów.

Dotacje

Grupa otrzymuje dotacje na finansowanie prac badawczo-rozwojowych w ramach programów pomocy unijnej. Dotacje te ujmuje się w sposób systematyczny jako przychód w poszczególnych okresach, tak aby zapewnić ich współmierność z ponoszonymi kosztami, które dotacje te mają kompensować, stosownie do celu ich rozliczenia. Dotacje te pomniejszają odpowiednie koszty bezpośrednie, które to koszty po skompensowaniu ich z dotacją

prezentowane są w koszcie sprzedanych produktów, usług i materiałów.

a) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Obejmują przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostek i obejmują głównie: wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, darowizny, utworzone rezerwy, skutki aktualizacji wartości aktywów.

b) Przychody i koszty finansowe

Obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek, wynik osiągnięty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej, ze zbycia aktywów finansowych, skutki aktualizacji wartości inwestycji.

Koszty odsetek płaconych od kredytu inwestycyjnego ujmowane są w kosztach finansowych od momentu przyjęcia do użytkowania środka sfinansowanego kredytem.

2.3 Zarządzanie ryzykiem finansowym

2.3.1 Ryzyko kredytowe

Grupa analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Grupy do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

2.3.2 Ryzyko zmiany stóp procentowych

Jednostka dominująca jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR oraz LIBOR. Jednostka dominująca nie dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze, jednakże prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko stopy procentowej dokonana zgodnie z zasadami MSSF 7, wskazuje, że jeśli na dzień bilansowy stopy procentowe byłyby wyższe/nizsze o 50 punktów bazowych, zysk netto za rok 2012 r. byłby o 56 tys. PLN wyższy/nizszy, przy pozostałych zmiennych na stałym poziomie. Byłoby to głównie skutkiem znaczącego wzrostu/spadku przychodów z tytułu odsetek od środków pieniężnych. Analogiczna analiza na dzień 31 grudnia 2011 wskazuje, że jeśli stopy procentowe byłyby wyższe/nizsze o 50 punktów bazowych, zysk netto za rok 2011 r. byłby o 385 tys. PLN wyższy/nizszy, przy pozostałych zmiennych na stałym poziomie. Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko stopy procentowej dokonana została metodą uproszczoną, zakładającą, że wzrost i spadek stóp procentowych zamknie się identyczną kwotą.

2.3.3 Ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Jednostka dominująca jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN i USD/PLN. Równocześnie część kosztów Jednostki dominującej jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach Comarch S.A. dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward, jak również stara się wykorzystywać hedging naturalny poprzez dopasowanie struktury aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych (np. poprzez zmianę waluty kredytów inwestycyjnych).

Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego oraz środków pieniężnych. Wartości te przedstawione zostały w nocie 3.9.

Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko zmiany kursów walut dokonana zgodnie z zasadami MSSF 7, wskazuje, że jeśli kurs w stosunku do kursu z wyceny bilansowej dla walut EURO i USD wzrósłby/spadłby o 5% przy utrzymaniu wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie, wynik netto Grupy za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2012 roku byłby niższy/wyższy o 1 280 tys. PLN, w tym niższy/wyższy o 1 537 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w EURO i wyższy/niższy o 257 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w USD. Aktywa i zobowiązania finansowe wyrażone w innych walutach obcych mają niewielki udział w strukturze walutowej aktywów i zobowiązań.

Jeśli kurs w stosunku do kursu z wyceny bilansowej dla walut EURO i USD wzrósłby/spadłby o 10% przy utrzymaniu wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie, wynik netto Grupy z tytułu przeliczenia kontraktów długoterminowych za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2012 roku byłby wyższy o 3 379 tys. PLN / niższy o 3 455 tys. PLN. Powyższy szacunek wpływu ryzyka walutowego na wynik finansowy obliczony został w oparciu o metodę symetryczną zakładającą, że wzrost i spadek kursów zamknie się identyczną kwotą.

2.3.4 Ryzyko płynności finansowej

Grupa posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi Grupy. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

Informacje o terminach umownej zapadalności zobowiązań finansowych przedstawiono w nocie 3.9.

2.4 Rachunkowość pochodnych instrumentów finansowych oraz działalności zabezpieczającej

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem wartości godziwej wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem przepływów pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi:

- a) na kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie),
- b) na wynik z operacji finansowych (w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia).

Instrumenty pochodne nie stanowiące instrumentu zabezpieczającego w rozumieniu MSR 39, wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

2.5 Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości. Uzyskane w ten sposób oszacowania księgowe z definicji rzadko pokrywać się będą z faktycznymi rezultatami. Oszacowania i założenia, które niosą ze sobą znaczące ryzyko konieczności wprowadzenia istotnej korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w trakcie kolejnego roku obrotowego są zaprezentowane niżej.

2.5.1 Oszacowania całkowitych kosztów realizacji projektów związane z wyceną kontraktów długoterminowych zgodnie z MSR 11

Zgodnie z przyjętymi przez Grupę zasadami rachunkowości dokonuje się ustalenia stopnia

zaawansowania kontraktów długoterminowych przez ustalenie proporcji dotychczas poniesionych kosztów danego projektu do całkowitych szacowanych kosztów projektów. Z uwagi na długoterminowy charakter prowadzonych projektów oraz ich złożoność, a także możliwość pojawienia się nie przewidywanych wcześniej trudności związanych z realizacją projektu, może się okazać, iż rzeczywiste całkowite koszty realizacji projektu będą różniły się od szacunków dokonywanych na kolejne dni bilansowe. Zmiana szacunków całkowitych kosztów realizacji projektów mogłaby spowodować, iż ustalony na dzień bilansowy stopień zaawansowania projektu, a tym samym rozpoznany przychód, powinien być ustalony w innej wartości.

2.5.2 Oszacowania związane z ustaleniem i rozpoznaniem aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zgodnie z MSR 12

W związku z prowadzeniem działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej i korzystaniem przez jednostkę dominującą z ulg podatkowych dokonuje się ustalenia wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, na bazie przewidywań dotyczących kształtowania się wysokości dochodu zwolnionego oraz okresu, w którym taki dochód może występować. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste wyniki i dochód zwolniony mogą się różnić od tych prognozowanych przez Comarch S.A. Dlatego ze względu na zasadę ostrożności aktywa z tego tytułu ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

2.5.3 Oszacowanie potencjalnych kosztów związanych z toczącymi się przeciwko Grupie postępowaniami sądowymi zgodnie z MSR 37

Na dzień bilansowy Grupa jest powodem i pozwanym w postępowaniach sądowych. Sporządzając sprawozdanie finansowe, Grupa każdorazowo bada szanse i ryzyka związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i stosownie do rezultatów takich analiz tworzy rezerwy na potencjalne straty. Zawsze istnieje jednak ryzyko, iż sąd wyda wyrok odmienny od przewidywań i utworzone rezerwy okażą się niewystarczające lub nadmierne w stosunku do rzeczywistych wyników postępowań.

2.5.4 Oszacowanie związane z przeprowadzeniem dorocznego testu na utratę wartości firmy zgodnie z MSSF 3 i MSR 36

Grupa przeprowadza na koniec każdego roku obrotowego test na utratę wartości firmy, zgodnie z polityką rachunkowości zawartą w nocy 3.4. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Wartość odzyskiwalną ustala się na podstawie niższej z dwóch wartości: wartości użytkowej lub wartości godziwej. Wyliczenia te wymagają wykorzystania szacunków odnośnie projekcji przepływów pieniężnych w segmencie IT w kolejnym roku obrotowym oraz przewidywanego rozwoju rynku IT w Polsce i regionach, w których Grupa prowadzi działalność, w latach późniejszych. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste przepływy mogą się różnić od tych prognozowanych przez Grupę.

2.5.5 Oszacowanie wartości godziwej wartości niematerialnych i prawnych nabytych w wyniku przejęcia Comarch SuB

Na dzień przejęcia Grupy Comarch SuB dokonano oszacowania wartości godziwej aktywów posiadanych przez Grupę Comarch SuB, w oparciu o model wyceny wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. Prognozowane przepływy pieniężne związane z działalnością Comarch SuB bazowały na wynikach sprzedaży osiągniętych w roku 2008, budżecie Grupy Comarch SuB na rok 2009 oraz prognozach na lata 2011-2013 oraz na szacunkach dotyczących rozwoju rynku niemieckiego w kolejnych latach. Stopa dyskontowa zastosowana do oszacowania wartości bieżącej prognozowanych przepływów pieniężnych bazuje na średnim ważonym koszcie kapitału WACC. Poszczególne składniki WACC zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopie wolnej od ryzyka (rentowność bonów skarbowych), wartości współczynnika beta, danych o strukturze dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej premii za ryzyko. Zastosowany w modelu wyceny średnioważony kosztu kapitału WACC wynosił 11,9%.

2.6 Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE).

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2012 roku są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2011 roku, z uwzględnieniem zmian opisanych poniżej. Zastosowano takie same zasady dla okresu bieżącego i porównywalnego, chyba że standard lub interpretacja zakładały wyłącznie prospective zastosowanie.

Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2012

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zatwierdzone przez UE weszły w życie w roku 2012:

Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – przeniesienia aktywów finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 22 listopada 2011 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub po tej dacie).

Ww. zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości jednostki.

Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa Comarch nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”**, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”**, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”**, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”**, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”**, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”**, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”** – Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy, zatwierdzone w UE w

dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”** – Pożyczki rządowe, zatwierdzone w UE w dniu 4 marca 2013 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”** – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”** – objaśnienia na temat przepisów przejściowych, zatwierdzone w UE w dniu 4 kwietnia 2013 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** - prezentacja składników innych całkowitych dochodów, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** - Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – poprawki do rachunkowości świadczeń po okresie zatrudnienia, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” – kompensowanie aktywów** finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (2012)”** - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF opublikowane w dniu 17 maja 2012 roku (MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa, zatwierdzone w UE w dniu 27 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub po tej dacie),

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 30 kwietnia 2013 r. nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”** – obowiązkowa data wejścia w życie i przepisy przejściowe,
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”** – jednostki inwestycyjne (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Według szacunków jednostki dominującej, ww. standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez jednostkę na dzień bilansowy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków jednostki dominującej, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według **MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”** nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1 Zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2011 rok

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2011 rok zostało zatwierdzone 25 czerwca 2012 roku przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. W dniu 02 lipca 2012 roku zostało zgodnie z przepisami prawa złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym, 4 lipca 2012 roku zostało złożone do opublikowania w Monitorze Polskim B. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało opublikowane w dniu 16 listopada 2012 roku w Monitorze Polskim B nr 2961 pozycja 16291.

3.2 Sprawozdawczość wg segmentów

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (określaną dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (określaną dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (określaną dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie usług medycznych oraz produkcji oprogramowania dla medycyny (określaną dalej jako „Segment Medycyna”).

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzieleniem rynku DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych. Segment Inwestycje został wyodrębniony w pierwszym kwartale 2010 roku w związku ze wzrostem zakresu jego działalności. Ze względu na istotną kwotę poniesionych nakładów inwestycyjnych z dniem 30 września 2011 r. wyodrębniono „Segment Medycyna” i zaprezentowano udział tego segmentu w aktywach, zobowiązaniach i wydatkach inwestycyjnych. W nocie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym „Segment Medycyna” został wyodrębniony z dniem 31 grudnia 2011 r., gdyż dopiero w czwartym kwartale poniesiono wydatki kosztowe związane z przygotowaniem do uruchomienia centrum medycznego. Począwszy od pierwszego kwartału 2012 roku Grupa zaprzestała wyodrębniać Segment Internet ze względu na przyporządkowanie działalności prowadzonej dotychczas w tym segmencie do Segmentu IT oraz Segmentu Medycyna. W celu doprowadzenia do porównywalności zostały odpowiednio zmodyfikowane analogiczne dane za rok 2011 (Segment Internet został połączony z Segmentem IT-rynek polski).

W 2012 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch, ani żaden z kontrahentów nie dostarczył produktów i towarów o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch.

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiąganych przez Grupę Kapitałową Comarch na

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

przestrzeni roku 2012 przedstawiał się następująco: 19% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 21% w drugim kwartale, 19% w trzecim kwartale oraz 41% w czwartym kwartale. Taki rozkład przychodów jest typowy dla branży informatycznej.

Na przestrzeni roku 2013 Grupa spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do ubiegłorocznego.

Szczegółowe dane dotyczące segmentów zaprezentowane są poniżej.

Rok 2011

12 miesięcy 2011	Rynek polski	Segment IT Rynek DACH	Pozostałe rynki	Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
Przychody segmentu– sprzedaż klientom zewnętrznym	483 925	225 766	72 841	5 680	21 430	-	-	809 642
w tym:								
przychody ze sprzedaży:	485 307	213 630	72 111	314	14 291	-	-	785 653
na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT	90 969	72 154	50 747	-	-	-	-	213 870
na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość	123 695	7 155	5 339	-	-	-	-	136 189
na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi	48 483	11 544	13 984	-	-	-	-	74 011
na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities	58 829	3 143	1 405	-	-	-	-	63 377
na rzecz klientów z Sektora Publicznego	90 281	-	436	-	-	-	-	90 717
na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw	72 251	119 318	-	-	-	-	-	191 569
na rzecz pozostałych klientów	799	316	200	314	14 291	-	-	15 920
pozostałe przychody operacyjne	2 914	12 136	774	7	7 139	-	-	22 970
przychody finansowe	(4 296)	-	(44)	5 359	-	-	-	1 019
Przychody segmentu– sprzedaż pozostałym segmentom	2 737	3 526	24 046	1 078	8 432	-	(39 819)	-
Przychody segmentu ogółem*	486 662	229 292	96 887	6 758	29 862	-	(39 819)	809 642
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	423 052	242 908	75 733	2 089	25 528	530	-	769 840
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	2 737	3 526	24 046	1 078	8 432	-	(39 819)	-
Koszty segmentu ogółem*	425 789	246 434	99 779	3 167	33 960	530	(39 819)	769 840
Podatek bieżący	(11 579)	(12)	(977)	-	-	-	-	(12 568)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	3 429	2 267	-	-	175	-	-	5 871
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	(38)	-	-	-	-	-	-	(38)
Wynik netto	52 685	(14 887)	(3 869)	3 591	(3 923)	(530)	-	33 067
w tym:								
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	52 684	(13 503)	(4 057)	3 591	(1 928)	(530)	-	36 257
wynik przypadający udziałom nie dającym kontroli	1	(1 384)	188	-	(1 995)	-	-	(3 190)

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom,

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2011 r. oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja w okresie 12 miesięcy 2011 przedstawiają się następująco:

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	DACH	Pozostałe				
Aktywa	547 995	193 725	48 260	165 870	47 148	19 476	1 022 474
Zobowiązania	326 032	44 259	9 373	2 325	14 662	15 972	412 623
Wydatki inwestycyjne	44 480	17 947	3 020	7 100	3 496	19 476	95 519
Amortyzacja	18 763	18 054	1 040	859	3 328	-	42 044

*) Zobowiązania dotyczą kredytu zaciągniętego przez spółkę iMed24 S.A. na sfinansowanie zakupu sprzętu medycznego. Do 31 grudnia 2011 r. sprzęt ten nie został przyjęty do użytkowania, dlatego w segmencie nie wykazano amortyzacji.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Rok 2012

12 miesięcy 2012	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu – sprzedaż klientom zewnętrznym	584 990	223 524	76 120	3 157	12 205	9 172	-	909 168
w tym:								
przychody ze sprzedaży:	568 124	221 009	75 065	342	11 342	7 994	-	883 876
na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT	79 698	91 154	31 479	-	-	-	-	202 331
na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość	211 606	3 223	14 610	-	-	-	-	229 439
na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi	37 302	8 604	25 709	-	-	-	-	71 615
na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities	64 218	3 252	2 719	-	-	-	-	70 189
na rzecz klientów z Sektora Publicznego	101 175	95	492	-	-	-	-	101 762
na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw	74 049	114 681	-	-	-	-	-	188 730
na rzecz pozostałych klientów	76	-	56	342	11 342	7 994	-	19 810
pozostałe przychody operacyjne	10 575	2 714	914	55	863	1 178	-	16 299
przychody finansowe	6 291	(199)	141	2 760	-	-	-	8 993
Przychody segmentu – sprzedaż pozostałym segmentom	153 318	13 551	21 995	2 139	8 473	2 843	(202 319)	-
Przychody segmentu ogółem*	738 308	237 075	98 115	5 296	20 678	12 015	(202 319)	909 168
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	535 191	220 228	71 476	(563)	20 737	22 339	-	869 408
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	153 318	13 551	21 995	2 139	8 473	2 843	(202 319)	-
Koszty segmentu ogółem*	688 509	233 779	93 471	1 576	29 210	25 182	(202 319)	869 408
Podatek bieżący	(5 977)	(3 224)	(2 685)	-	-	(73)	-	(11 959)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	6 495	2 687	-	-	276	16	-	9 474
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	(23)	-	-	-	-	-	-	(23)
Wynik netto	50 294	2 759	1 959	3720	(8 256)	(13 224)	-	(37 252)
w tym:								
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	50 294	2 849	1 959	3 720	(4 938)	(13 224)	-	40 660
wynik przypadający udziałowcom mniejszościowym	-	(90)	-	-	(3 318)	-	-	(3 408)

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom,

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2012 r. oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja w okresie 12 miesięcy 2012 przedstawiają się następująco:

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	DACH	Pozostałe				
Aktywa	698 100	186 875	46 633	125 915	47 584	41 636	1 146 743
Zobowiązania	431 500	44 983	10 090	222	14 145	20 861	521 801
Wydatki inwestycyjne	37 609	57 951	1 229	22 517	1 544	1 941	122 791
Amortyzacja	24 788	19 765	923	837	2 610	4 403	53 326

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Rejon DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), Europa – pozostałe kraje, Ameryka, Pozostałe kraje. Segment Sport, Segment Inwestycje i Segment Medycyna prowadzą działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej.

Przychody ze sprzedaży – według lokalizacji rynków

	12 miesięcy 2012		12 miesięcy 2011	
		%		%
Kraj /Polska/	587 801	66,5%	499 911	63,6%
Rejon DACH	221 010	25,0%	213 630	27,2%
Europa - pozostałe	42 613	4,8%	43 087	5,5%
Ameryka	29 636	3,4%	25 659	3,3%
Pozostałe kraje	2 816	0,3%	3 365	0,4%
RAZEM	883 876	100,0%	785 653	100,0%

Powyższa tabela prezentuje geograficzną strukturę przychodów za sprzedaży wg lokalizacji siedziby kontrahentów Grupy Comarch.

Suma aktywów – według lokalizacji działalności

	31 grudnia 2012 r.		31 grudnia 2011 r.	
		%		%
Kraj /Polska/	915 260	79,8%	780 490	76,2%
Rejon DACH	186 875	16,3%	193 725	19,1%
Europa - pozostałe	26 663	2,3%	29 550	2,8%
Ameryka	17 016	1,5%	14 876	1,5%
Pozostałe kraje	929	0,1%	3 833	0,4%
RAZEM	1 146 743	100,0%	1 022 474	100,0%

Wydatki inwestycyjne – według lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Kraj /Polska/	63 340	74 544
Rejon DACH	57 951	18 024
Europa - pozostałe	976	2 004
Ameryka	524	945
Pozostałe kraje	-	2
RAZEM	122 791	95 519

3.3 Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty, budynki i budowle	Środki transportu i urządzenia	Meble, wyposażenie i sprzęt	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2011 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	252 892	151 627	16 155	420 674
Umorzenie	(23 592)	(108 549)	(12 870)	(145 011)
Wartość księgowa netto	229 300	43 078	3 285	275 663
Rok obrotowy 2011				
Wartość księgowa netto na początek roku	229 300	43 078	3 285	275 663
Zwiększenia	26 638	47 538	4 094	78 270
Zmniejszenia	-	(1 418)	-	(1 418)
Amortyzacja	(5 152)	(16 604)	(2 788)	(24 544)
Wartość księgowa netto na koniec roku	250 786	72 594	4 591	327 971
Stan na 31 grudnia 2011 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	279 530	197 747	20 249	497 526
Umorzenie	(28 744)	(125 153)	(15 658)	(169 555)
Wartość księgowa netto	250 786	72 594	4 591	327 971
Rok obrotowy 2012				
Wartość księgowa netto na początek roku	250 786	72 594	4 591	327 971
Zwiększenia	44 358	25 044	20 681	90 083
Zmniejszenia	(12 783)	(20 437)	(183)	(33 403)
Amortyzacja	(5 782)	(17 051)	(4 103)	(26 936)
Wartość księgowa netto na koniec roku	276 579	60 150	20 986	357 715
Stan na 31 grudnia 2012 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	311 105	202 354	40 747	554 206
Umorzenie	(34 526)	(142 204)	(19 761)	(196 491)
Wartość księgowa netto	276 579	60 150	20 986	357 715

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Na dzień 31 grudnia 2012 r. własnością Grupy jest sześć budynków biurowych położonych w Krakowie, w tym pięć w Specjalnej Strefie Ekonomicznej o powierzchni całkowitej 36 584 m. kw., dwa budynki biurowe położone w Warszawie o powierzchni całkowitej 2 582 m. kw., budynki biurowe i magazynowe w Łodzi, budynek biurowy i magazynowy w Lille, a także budynek biurowy i budynek data center w Dreźnie. Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 3,5 ha. Środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2012 roku obejmują głównie nakłady związane z rozpoczętymi inwestycjami budowlanymi oraz nakłady na prace modernizacyjne obiektów użytkowanych przez Grupę.

Jednostka zależna iMed24 S.A. rozpoczęła w pierwszym kwartale 2012 roku prowadzenie działalności diagnostycznej i medycznej (Centrum Medyczne iMed24) i rozpoczęła użytkowanie sprzętu diagnostycznego i medycznego zakupionego w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość księgowa tego sprzętu wynosi 16 730 tys. zł. Wyższa wartość w stosunku do stanu na dzień 30 września 2012 r. wynika z korekty amortyzacji w związku z

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

wydłużeniem przewidywanego okresu użytkowania sprzętu.

Spółka Comarch AG jest w trakcie realizacji inwestycji w Dreźnie, polegającej na renowacji istniejącego budynku i przystosowaniu go do celów biurowych oraz na budowie nowego budynku dla Comarch Data Center. Prace budowlane rozpoczęły się pod koniec pierwszego kwartału 2011 roku i zostały zakończone w marcu 2013 r. Łączny koszt inwestycji wyniósł ok. 12 mln EUR.

Budynek biurowy nabyty w Lille przez Comarch SAS został dostosowany do funkcji biurowej i stanowi obecnie siedzibę spółki. Budynek magazynowy zostanie docelowo przekształcony w Comarch Data Center o powierzchni ok. 1 700 m. kw. Planowany koszt inwestycji wynosi ok. 5,5 mln EUR. Do końca drugiego kwartału 2013 r. będą trwały prace przygotowawcze, a rozpoczęcie inwestycji planowane jest w trzecim kwartale 2013 r.

Kredyty bankowe zabezpieczone są na gruntach i budynkach do kwoty 150 159 tys. zł (hipoteki zwykle i kaucyjne na rzecz BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej: Fortis Bank Polska S.A., Kredyt Banku S.A., banku Pekao S.A. i banku DnB Nord S.A.) oraz pozostałych środkach trwałych w kwocie 13 940 tys. zł. Wartość bilansowa środków trwałych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań finansowych wynosi 125 091 tys. zł.

	2012	2011
Kwota odsetek od kredytów skapitalizowanych w nakładach na aktywa trwałe	19	183

W wartości bilansowej netto rzeczowych aktywów trwałych ujęte są nakłady na aktywa trwałe w toku budowy:

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Budynki	46 629	19 037
Urządzenia	552	20 237
Pozostałe	19	70
Razem	47 200	39 344

Odpisy amortyzacyjne zostały ujęte w rachunku zysków i strat powiększając koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów w kwocie 23 894 tys. zł (21 361 tys. zł w 2011 r.), koszty sprzedaży 1 176 tys. zł (1 332 tys. zł w 2011 r.), koszty ogólnego zarządu 1 670 tys. zł (1 597 tys. zł w 2011 r.) oraz koszty działalności socjalnej w kwocie 196 tys. zł (254 tys. zł w 2011 r.).

Aktywa w leasingu finansowym

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Grupa nie wykazuje zobowiązań z tytułu leasingu, gdyż umowy zawarte są wyłącznie pomiędzy spółkami Grupy.

Kapitał netto	0
Kwota odsetek	0

Grupa nie posiada należnych do zapłaty opłat leasingowych.

Odsetki	0
Kapitał netto	0

3.4 Wartość firmy

Obejmuje wartość firmy ustaloną przy nabywaniu udziałów następujących spółek:

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Comarch Kraków	99	99
CDN Comarch	1 227	1 227
Comarch AG	1 900	1 900
Comarch, Inc.	58	58
Comarch Software und Beratung AG	33 871	33 871
A-MEA Informatik AG	3 580	-
ESAProjekt Sp. z o.o.	3 326	-
Razem	44 061	37 155

3.4.1 Przejęte jednostki zależne

	Działalność podstawowa	Data przejęcia	Proporcja przejętych udziałów (%)	Koszt przejęcia PLN'000
2008				
Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2008-11-18	50,15%	44 685
2009				
Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2009-02-09	30,74%	31 901
2012				
Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2012-10-19	5%	3 777
A-MEA Informatik AG	informatyka	2012-01-30	100%	5 717
A-MEA Informatik AG	informatyka	2012-02-27	-	2 578
ESAProjekt Sp. z o.o.	informatyka	2012-04-27	100%	12 200

3.4.2 Test na utratę wartości firmy

W związku z nabyciem w roku 2009 przez Comarch AG 80,89% akcji spółki Comarch Software und Beratung AG powstała wartość firmy w wysokości 39 413 tys. zł. Wartość ta została zaktualizowana w wyniku przeprowadzonego na dzień 30 czerwca 2010 r. testu na utratę wartości i na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 33 871 tys. zł. Powyższa kwota stanowi nadwyżkę kosztów przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy Comarch w zidentyfikowanych aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętych jednostek tworzących Grupę Comarch Software und Beratung. Koszt przejęcia obejmował premię z tytułu kontroli zapłaconą w związku z przejęciem kontroli nad Grupą Comarch Software und Beratung jak również kwoty związane z korzyściami z tytułu przewidywanych synergii, wzrostu przychodów, przyszłego rozwoju rynku, powiększenia portfela produktów i przylączenia wysokokwalifikowanych pracowników Grupy Comarch Software und Beratung. Korzyści te nie zostały ujęte odrębnie od wartości firmy, ponieważ nie było możliwe dokonanie wiarygodnej wyceny wynikających z nich przyszłych korzyści ekonomicznych. W ramach opisywanej transakcji Grupa przejęła również klientów i relacje z klientami Grupy Comarch Software und Beratung. Aktywa te nie zostały ujęte odrębnie od wartości firmy, ponieważ nie było możliwe dokonanie wiarygodnej wyceny ich wartości.

Na dzień przejęcia dokonano także oszacowania wartości godziwej aktywów posiadanych przez Grupę Comarch Software und Beratung, w oparciu o model wyceny wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. W wyniku oszacowania wyodrębniono

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

wartość oprogramowania o wartości godziwej na moment przejęcia 15 017 tys. EURO. Oprogramowanie to jest umarzane przez okres 5 lat a jego wartość bilansowa na 31 grudnia 2012 r. wynosi 11 258 tys. zł.

W związku z nabyciem w pierwszym kwartale roku 2012 przez CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A 100% akcji spółki A-MEA Informatik AG powstała wartość firmy w wysokości 3 580 tys. zł. Powyższa kwota stanowi nadwyżkę kosztów przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy Comarch w zidentyfikowanych aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętej spółki A-MEA Informatik AG. Koszt przejęcia obejmował premię z tytułu przejęcia kontroli nad spółką A-MEA Informatik AG, jak również kwoty związane z korzyściami z tytułu przewidywanych synergii, wzrostu przychodów z tytułu sprzedaży produktów Grupy Comarch na rynku szwajcarskim, przyszłego rozwoju rynku IT w Szwajcarii, możliwości wykorzystania doświadczenia i kwalifikacji pracowników A-MEA Informatik AG. Korzyści te nie zostały ujęte odrębnie od wartości firmy, ponieważ nie było możliwe dokonanie wiarygodnej wyceny wynikających z nich przyszłych korzyści ekonomicznych. W ramach opisywanej transakcji Grupa przejęła również klientów i relacje z klientami spółki A-MEA Informatik AG. Aktywo to zostało ujęte odrębnie od wartości firmy jako wartości niematerialne i prawne umarzane przez okres 5 lat, jego wartość godziwa na dzień przejęcia została ustalona na 3 005 tys. zł, a wartość bilansowa na 31 grudnia 2012 r. wynosi 2 455 tys. zł.

W okresie od dnia zakupu A-MEA Informatik AG osiągnęła zysk netto w wysokości 702 tys. zł.

W związku z nabyciem w drugim kwartale roku 2012 przez CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A 100% akcji spółki ESAProjekt Sp. z o.o. („ESAProjekt”) powstała wartość firmy w wysokości 3 326 tys. zł. Powyższa kwota stanowi nadwyżkę kosztów przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy Comarch w zidentyfikowanych aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętej spółki ESAProjekt. Koszt przejęcia obejmował premię z tytułu przejęcia kontroli nad spółką ESAProjekt, jak również kwoty związane z korzyściami z tytułu przewidywanych synergii, wzrostu przychodów z tytułu sprzedaży produktów Grupy Comarch na rynku informatyki medycznej, możliwości wykorzystania doświadczenia i kwalifikacji pracowników ESAProjekt w projektach prowadzonych przez Grupę Comarch. Korzyści te nie zostały ujęte odrębnie od wartości firmy, ponieważ nie było możliwe dokonanie wiarygodnej wyceny wynikających z nich przyszłych korzyści ekonomicznych. W ramach opisywanej transakcji dokonano także oszacowania wartości godziwej aktywów posiadanych na dzień przejęcia przez ESAProjekt sp. z o.o., w oparciu o model wyceny wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. W wyniku oszacowania wyodrębniono wartość oprogramowania o wartości godziwej na moment przejęcia 10 886 tys. zł. Oprogramowanie to będzie umarzane przez okres 5 lat, a jego wartość bilansowa na 31 grudnia 2012 wynosi 9 178 tys. zł.

W okresie od dnia zakupu ESAProjekt Sp. z o.o. osiągnęła zysk netto w wysokości 671 tys. zł.

	A-MEA Informatik AG	ESAProjekt Sp. z o.o.
A: Składniki aktywów wycenione do wartości godziwej	5 493	10 886
<i>w tym relacje z klientami</i>	3 005	-
<i>w tym wartość wycenionego oprogramowania</i>	2 488	10 886
B: Zobowiązania wycenione do wartości godziwej	525	2 012
<i>w tym rezerwa na podatek odroczony od ujawnionych aktywów</i>	525	2 012
C: Zrealizowana zapłata ceny	8 548	12 200
Różnica (C-A+B) odniesiona jako wartość firmy	3 580	3 326

Grupa Comarch przeprowadziła na dzień 31 grudnia 2012 roku test na utratę wartości firmy związanej z nabyciem Comarch Software und Beratung AG, który nie wykazał dalszej utraty wartości firmy. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne została

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

ustalona w oparciu o jego wartość użytkową, oszacowaną przy pomocy metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. Prognozowane przepływy pieniężne związane z działalnością Comarch SuB bazują na wynikach sprzedaży osiągniętych w roku 2012, budżecie Grupy Comarch SuB na rok 2013, prognozach na lata 2013-2016, na szacunkach dotyczących rozwoju rynku niemieckiego w kolejnych latach oraz na założeniu stałej stopy wzrostu 0,5% począwszy od roku 2017. Stopa dyskontowa zastosowana do oszacowania wartości bieżącej prognozowanych przepływów pieniężnych bazuje na średnim ważonym koszcie kapitału WACC. Poszczególne składniki WACC zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopie wolnej od ryzyka (rentowność bonów skarbowych), wartości współczynnika beta, danych o strukturze dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej premii za ryzyko. Zastosowany w modelu wyceny średnioważony koszt kapitału WACC wynosił 9,32%.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Comarch przeprowadziła także testy na utratę wartości firmy związanej z nabyciem spółek A-MEA Informatik AG oraz ESAProjekt Sp. z o.o., które nie wykazały utraty wartości firmy. Metodologia przeprowadzenia testów jest analogiczna do opisanej powyżej.

Grupa traktuje segment IT obejmujący spółki Grupy Comarch przed przejęciem Grupy Comarch Software und Beratung jako jeden ośrodek wypracowujący środki pieniężne, w związku z czym nie alokuje wartości firmy w kwocie 3 284 tys. zł powstałej w wyniku nabycia akcji spółek Comarch Kraków S.A., CDN Comarch S.A., Comarch Inc. oraz Comarch AG do poszczególnych spółek Grupy. Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2012 roku test na utratę wartości firmy związanej z tym segmentem nie wykazał wystąpienia utraty wartości. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne została ustalona w oparciu o jego wartość godziwą. Zarząd jednostki dominującej dokonał oszacowania wartości godziwej ośrodka poprzez analizę średniego wskaźnika P/E dla spółek sektora IT notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie i na tej podstawie ocenił szacunkową wartość rynkową segmentu IT w Grupie Comarch na dzień 31 grudnia 2012 r. Powyższe analizy nie wykazały, aby nastąpiła utrata wartości w odniesieniu do wartości firmy.

3.5 Pozostałe wartości niematerialne

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo wieczystego użytkowania	Koncesje, licencje i oprogramowanie	Inne	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2011 r.					
Koszt (brutto)	2 057	39 313	86 963	11 033	139 366
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(2 057)	-	(52 513)	(5 690)	(60 260)
Wartość księgowa netto	-	39 313	34 450	5 343	79 106
Rok obrotowy 2011					
Wartość księgowa netto na początek roku	-	39 313	34 450	5 343	79 106
Zwiększenia	-	627	15 810	3 001	19 438
Zmniejszenia	-	-	(6)	(628)	(634)
Amortyzacja	-	(719)	(14 245)	(2 536)	(17 500)
Wartość księgowa netto na 31 grudnia 2011 r.	-	39 221	36 009	5 180	80 410
Stan na 31 grudnia 2011 r.					
Koszt (brutto)	2 057	39 940	102 767	13 406	158 170
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(2 057)	(719)	(66 758)	(8 226)	(77 760)
Wartość księgowa netto	-	39 221	36 009	5 180	80 410
Rok obrotowy 2012					
Wartość księgowa netto na początek roku	-	39 221	36 009	5 180	80 410
Zwiększenia	1 484	-	27 992	14 199	43 675
Zmniejszenia	(279)	-	(285)	(730)	(1 294)
Amortyzacja	(38)	(93)	(21 995)	(4 264)	(26 390)
Wartość księgowa netto na 31 grudnia 2012 r.	1 167	39 128	41 721	14 385	96 401
Stan na 31 grudnia 2012 r.					
Koszt (brutto)	3 262	39 940	130 474	26 875	200 549
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(2 095)	(812)	(88 753)	(12 490)	(104 150)
Wartość księgowa netto	1 167	39 128	41 721	14 385	96 401

Grupa ujęła bezpośrednio w kosztach (bez uprzedniego dokonywania aktywacji) koszty prac badawczo-rozwojowych w wysokości 13 018 tys. zł.

I. Inne wartości niematerialne obejmują głównie wycenę wartości firmy ESAProjekt Sp. z o.o. w kwocie 9 178 tys. zł, wartość relacji z klientami w spółce A-MEA Informatik AG w kwocie 2 455 tys. zł, oraz karty zawodników w MKS Cracovia SSA w kwocie 2 577 tys. zł. Wszystkie pozostałe pozycje wartości niematerialnych zostały nabyte.

Odpisy amortyzacyjne w rachunku zysków i strat zostały wykazane w pozycjach: kwota 25 384 tys. zł jest ujęta w koszcie wytworzenia, pozostała część wykazana jest w kosztach ogólnego zarządu: 311 tys. zł, w kosztach sprzedaży: 694 tys. zł.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA o wartości 31 650 tys. zł jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i nie jest amortyzowane. Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, od których zależałoby przedłużenie tego prawa.

Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela Klubu czyli Gminy

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Kraków. Miasto wspiera działalność sportową w tym MKS Cracovia SSA m. in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej
- umorzenie podatku od nieruchomości
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących jednostki dominującej jest amortyzowane przez określony czas użytkowania (założony od momentu nabycia okres użytkowania wynosi od 84 do 99 lat). Średnia stawka amortyzacyjna wynosi 1,2%.

II. Test na utratę wartości prawa wieczystego użytkowania gruntu na 31 grudnia 2012 r.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. dokonano analizy zmian cen nieruchomości gruntowych w Krakowie w 2012 r. W oparciu o raporty Research & Forecast Report z 2012 i 2013 roku opracowane przez Colliers International (www.colliers.com) a także artykuły portali branżowych stwierdzono, że średnie ceny nieruchomości gruntowych w Krakowie w 2012 r. nie zmieniły się. Na tej podstawie ustalono, iż w roku 2012 nie nastąpiła utrata wartości prawa wieczystego użytkowania gruntów posiadanych przez spółki Grupy Comarch.

III. Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia Grupy Comarch Software und Beratung obejmują prawa majątkowe do oprogramowania: Semiramis, SharkNex, SoftM Suite ERP, SoftM Suite Financials, Schilling, DKS, Infostore. Na dzień przejęcia powyższe wartości niematerialne zostały ujęte w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Oszacowania wartości godziwej dokonano na dzień przejęcia w oparciu o model wyceny wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF.

Oszacowana wartość przejętego oprogramowania wynosi:

	Wartość godziwa na dzień przejęcia	Wartość godziwa na 31 grudnia 2012 r.	Wartość księgowa na 31 grudnia 2012 r.
Wartości niematerialne i prawne nabyte w wyniku przejęcia Grupy CSuB	62 237	28 237	12 278

Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia Grupy Comarch Software metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągania korzyści ekonomicznych ze sprzedaży oprogramowania, czyli 60 miesięcy. Przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2012 r. testy na utratę wartości wykazały, że wartość godziwa wartości niematerialnych i prawnych nabytych w wyniku przejęcia jest istotnie wyższa od ich wartości bilansowej i nie wystąpiła trwała utrata ich wartości.

3.6 Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Stan na początek roku	61	187
zmiany z tytułu:		
- długoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów	843	(126)
Stan na koniec roku	904	61

3.7 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. Grupa posiada inwestycje w jednostkach stowarzyszonych.

Stan na 1 stycznia 2011 r.	172
Udział w wyniku za 2011 rok	(144)
Stan na 31 grudnia 2011 r.	28
Stan na 1 stycznia 2012 r.	28
Udział w wyniku za 2012 rok	216
Stan na 31 grudnia 2012 r.	244

	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
Stan na 31 grudnia 2011 r.				
SolInteractive S.A.	Polska	2 406	2 253	30,72
Stan na 31 grudnia 2012 r.				
SolInteractive S.A.	Polska	2 789	2 760	30,72
	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2011				
SolInteractive S.A.	Polska	4 613	(413)	30,72
12 miesięcy 2012				
SolInteractive S.A.	Polska	5 069	(123)	30,72

Wykazane na dzień 31 grudnia 2012 roku inwestycje w jednostkach stowarzyszonych obejmują nabyte we wrześniu 2008 roku przez CCF FIZ 2 000 udziałów spółki SolInteractive Sp. o.o. (obecnie SolInteractive S.A.). CCF FIZ posiada 30,72% akcji w spółce SolInteractive S.A., której kapitał zakładowy wynosi 651 tys. PLN.

3.8 Zapasy

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Materiały i surowce	264	423
Produkcja w toku	30 709	33 811
Towary	31 286	9 889
Zaliczki na towary	48	69
	62 307	44 192

Koszt zapasów ujęty w pozycji „koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” w rachunku zysków i strat wyniósł 482 364 tys. zł (12 miesięcy 2012), 388 781 tys. zł (12 miesięcy 2011).

Ze względu na utratę wartości dokonano odpisów aktualizujących wartość zapasów na kwotę 1 050 tys. zł, równocześnie dokonano rozwiązania odpisów na kwotę 2 602 tys. zł. Łączna

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

kwota wynikająca z powyższych operacji ujętych w wyniku 2012 roku wynosi 1 552 tys. zł (polepszenie wyniku).

Na posiadanych przez Grupę zapasach nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń.

Na bazie dotychczas utrzymującej się tendencji w zakresie rozliczania produkcji w toku Grupa szacuje, że do rozliczenia po upływie 12 miesięcy od dnia bilansowego pozostanie kwota ok. 9,3 mln zł. Pozostałe zapasy zostaną rozliczone w całości w okresie do 12 miesięcy.

3.9 Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe w podziale na kategorie (wg MSR 39) przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Aktywa finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 059	-
Instrumenty pochodne pozostające w powiązaniach zabezpieczających	-	-
Inwestycje utrzymywane do zapadalności	-	-
Należności własne oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty	544 000	489 805
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 616	1 521
Razem	546 675	491 326
Zobowiązania finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	686
Zobowiązania z tytułu e-financingu	180	-
Instrumenty pochodne pozostające w powiązaniach zabezpieczających	-	-
Zobowiązania finansowe	363 533	262 662
Umowy gwarancji finansowych	-	-
Razem	363 713	263 348

W ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych wyróżnia się następujące klasy instrumentów:

Należności własne oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Należności od jednostek powiązanych (nota 3.12)	94	66
Należności od jednostek powiązanych - długoterminowe	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.12)	399 746	294 670
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	1 842	1 732
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.13)	142 318	193 337
Razem	544 000	489 805

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Zobowiązania finansowe	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.18)	131 217	116 330
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych (nota 3.16)	1 120	555
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.16)	231 196	145 777
Pochodne instrumenty finansowe (nota 3.11)	-	686
Zobowiązanie z tytułu e-financingu	180	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (nota 3.16)	-	-
Razem	363 713	263 348

Struktura walutowa zobowiązań i aktywów finansowych przedstawia się następująco:

	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe	
	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Waluta - PLN	351 587	309 013	156 152	125 325
Waluta - EURO	160 164	153 244	190 903	132 734
Waluta - USD	17 060	13 067	11 921	3 180
Waluta - GBP	5 335	4 878	1 336	20
Waluta - UAH	1 201	1 735	234	89
Waluta - AED	872	2 134	76	93
Waluta - SKK	6	-	-	-
Waluta - RUB	1 268	600	58	15
Waluta - CHF	4 145	2 196	1 168	464
Waluta - CAD	4 066	3 149	1 757	1 111
Waluty - inne	971	1 310	108	317
Razem	546 675	491 326	363 713	263 348

Okres wymagalności poszczególnych klas należności własnych (należności handlowych i środków pieniężnych) na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od jednostek powiązanych	66	-	-	-	66
Należności od jednostek powiązanych - długoterminowe	-	-	-	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe	290 496	4 150	24	-	294 670
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	-	-	1 732	-	1 732
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.13)	193 337	-	-	-	193 337
Razem	483 899	4 150	1 756	-	489 805

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Okres wymagalności poszczególnych klas należności własnych (należności handlowych i środków pieniężnych) na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od jednostek powiązanych	94	-	-	-	94
Należności od jednostek powiązanych- długoterminowe	-	-	-	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe	362 562	37 157	2	25	399 746
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	1 842	-	-	-	1 842
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.13)	142 318	-	-	-	142 318
Razem	506 816	37 157	2	25	544 000

Okres wymagalności poszczególnych klas zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.18)	27 436	11 389	30 873	46 632	116 330
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	555	-	-	-	555
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe	145 777	-	-	-	145 777
Pochodne instrumenty finansowe	686	-	-	-	686
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	-	-	-	-
Razem	174 454	11 389	30 873	46 632	263 348

Okres wymagalności poszczególnych klas zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.18)	36 325	13 527	46 112	35 253	131 217
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	1 120	-	-	-	1 120
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe	231 190	6	-	-	231 196
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	-	-	-	-
Inne zobowiązania finansowe	180	-	-	-	180
Razem	268 815	13 533	46 112	35 253	363 713

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Grupa stosuje następujące metody wyceny poszczególnych klas instrumentów finansowych:

Należności własne	Metoda wyceny
Należności od jednostek powiązanych (nota 3.12)	według skorygowanej ceny nabycia
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.12)	według skorygowanej ceny nabycia
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	według skorygowanej ceny nabycia
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.13)	według wartości godziwej

Zobowiązania finansowe	Metoda wyceny
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.18)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych (nota 3.16)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.16)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (nota 3.16)	według skorygowanej ceny nabycia

W okresie sprawozdawczym Spółka nie dokonywała przekwalifikowań składników aktywów finansowych na wyceniany wg kosztu, skorygowanego kosztu nabycia lub wartości godziwej. Grupa nie ustanawiała zabezpieczeń na posiadanych aktywach finansowych.

3.10 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Stan na początek roku	1 521	2 491
zwiększenia	95	93
zbycie	-	(1 063)
Stan na koniec roku	1 616	1 521

W okresach objętych niniejszym raportem nie dokonywano odpisów z tytułu utraty wartości aktywów dostępnych do sprzedaży.

W dniu 31 grudnia 2012 r. na aktywa finansowe dostępne do sprzedaży składały się posiadane przez spółkę Comarch Management Sp. z o.o. Spółka Komandytowo-Akcyjna jednostki uczestnictwa w funduszu rynku pieniężnego i papierów dłużnych, nabyte jako lokata wolnych środków pieniężnych. Obrót jednostkami uczestnictwa odbywa się poza rynkiem regulowanym. Cena nabycia jednostek uczestnictwa wynosiła 1 403 tys. zł, wycena wg wartości godziwej na 31 grudnia 2012 r. wynosiła 1 616 tys. zł.

Informacja na temat zamiaru zbycia aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży: spółka Comarch Management Sp. z o.o. Spółka Komandytowo-Akcyjna zamierza zbyć posiadane aktywa finansowe dostępne do sprzedaży w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego.

3.11 Pochodne instrumenty finansowe

	31 grudnia 2012 r.		31 grudnia 2011 r.	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	1 059	-	-	686
	1 059	-	-	686
<i>Część krótkoterminowa</i>	1 059	-	-	686

Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward zawarte w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut. Na dzień 31 grudnia 2012 r. ww. instrumenty zostały wycenione w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej a zmiany w wycenie zostały odniesione na wynik z operacji finansowych. Łączna wartość netto kontraktów forward otwartych na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 2 300 tys. EUR oraz 900 tys. USD. Po dacie bilansu Grupa Comarch zawarła kontrakty forward na sprzedaż 6 734 tys. EUR i 500 tys. USD oraz na kupno 1 600 tys. EUR.

3.12 Należności handlowe oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Należności handlowe	373 607	287 953
Minus odpis aktualizujący wartość należności	(10 163)	(22 698)
Należności handlowe netto	363 444	265 255
Należności pozostałe	27 891	19 769
Rozliczenia międzyokresowe czynne	6 523	7 741
Pozostałe rozliczenia	18	168
Pożyczki	1 870	1 737
Należności od jednostek powiązanych	94	66
RAZEM	399 840	294 736
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>399 840</i>	<i>294 736</i>

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej. Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, ponieważ Grupa posiada dużą liczbę klientów. Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 13 132 tys. zł (12 miesięcy 2012), 14 978 tys. zł (12 miesięcy 2011).

3.13 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Środki pieniężne w kasie i w banku	80 239	98 256
Krótkoterminowe depozyty bankowe	62 029	94 639
Środki pieniężne ogółem	142 268	192 895
Należne odsetki od depozytów bankowych	50	442
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty	142 318	193 337

Efektywna stopa procentowa krótkoterminowych depozytów bankowych wyniosła w 2012 roku dla złotego 4,38%, dla euro 0,32% oraz dla dolara 0,34%. Przeciętny termin wymagalności depozytów wyniósł dla złotego 7,74 dnia, dla euro 5,38 dnia, dla dolara 5,69 dnia.

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych w skład środków pieniężnych wchodziły środki pieniężne w kasie i depozyty. Kredyt w rachunku bieżącym jest ujmowany w działalności finansowej.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Grupa posiadała środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w kwocie: 969 tys. zł. Są to: depozyty kaucyjne złożone przez spółki Grupy Comarch w związku z zawartymi umowami najmu oraz gwarancjami bankowymi w wys. 253 tys. zł oraz środki na wyodrębnionym rachunku ZFŚS w wys. 716 tys. zł.

3.14 Kapitał zakładowy

	Ilość akcji (szt.)	Akcje zwykłe i uprzywilejowane	Akcje własne	Razem
Stan na 1 stycznia 2011 r.	8 051 637	8 051 637	-	8 051 637
Stan na 31 grudnia 2011 r.	8 051 637	8 051 637	-	8 051 637
Stan na 31 grudnia 2012 r.	8 051 637	8 051 637	-	8 051 637

Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 zł.

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się:

- 1) 864 800 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A,
- 2) 75 200 akcji zwykłych na okaziciela serii A,
- 3) 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B,
- 4) 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii B,
- 5) 3 008 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C,
- 6) 1 200 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D,

- 7) 638 600 akcji zwykłych na okaziciela serii E,
- 8) 125 787 akcji zwykłych na okaziciela serii G,
- 9) 102 708 akcji zwykłych na okaziciela serii G3,
- 10) 563 675 akcji zwykłych na okaziciela serii H,
- 11) 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2,
- 12) 91 041 akcji zwykłych na okaziciela serii J2.

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- a) zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- b) zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,
- c) przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie Comarch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

3.14.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. według stanu na dzień sporządzenia raportu

Wg stanu na dzień sporządzenia raportu:

- Janusz Filipiak posiada 2 620 010 akcji Comarch S.A. (32,54% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 192 010 głosów na WZA Spółki (41,16%);
- Elżbieta Filipiak posiada 846 000 akcji Comarch S.A. (10,51% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA Spółki (28,12%);

3.14.2. Zmiany w stanie kapitału zakładowego w 2012 roku

W dniach 10-17 września 2012 roku jedna z osób zarządzających Comarch S.A. zakupiła 100 akcji zwykłych na okaziciela Spółki Comarch S.A. po średniej cenie 69,60 zł za 1 akcję oraz sprzedała 100 zwykłych na okaziciela Spółki Comarch S.A. po średniej cenie 70,40 zł. Powyższe transakcje kupna i sprzedaży zostały zawarte na rynku regulowanym za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Spółka informowała o szczegółach raportem bieżącym nr 14/2012 dnia 20 września 2012 roku.

W dniach 24-26 października 2012 roku jedna z osób zarządzających Comarch S.A. sprzedała 595 akcji zwykłych na okaziciela Spółki Comarch S.A. po średniej cenie 72 zł za 1 akcję. Poszczególne transakcje zostały dokonane w następujących terminach i wolumenach:

- 1. 24.10.2012 r.: wolumen: 200, cena jednostkowa: 72,00 PLN, wartość: 14 400,00 PLN,
- 2. 25.10.2012 r.: wolumen: 200, cena jednostkowa: 72,00 PLN, wartość: 14 400,00 PLN,
- 3. 26.10.2012 r.: wolumen: 195, cena jednostkowa: 72,00 PLN, wartość: 14 040,00 PLN.

Powyższe transakcje sprzedaży zostały zawarte na rynku regulowanym za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Spółka informowała o szczegółach raportem bieżącym nr 17/2012 dnia 31 października 2012 roku skorygowanym dnia 21 grudnia 2012 roku.

3.14.3. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki Comarch S.A.

W dniu 28 czerwca 2010 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 23 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla Kluczowych Pracowników Spółki na lata 2011-2013. Celem Programu jest stworzenie dodatkowej motywacji dla Pracowników Kluczowych Grupy Kapitałowej poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program jest realizowany poprzez oferowanie Pracownikom Kluczowym kolejno w 2012 roku, w

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

2013 roku i w 2014 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2011 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu i ilości akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu. Podstawą obliczenia wartości Opcji jest wzrost kapitalizacji Spółki, liczony:

- dla 2011 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2011 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2010 roku,
  - dla 2012 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2012 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2011 roku,
  - dla 2013 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2013 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2012 roku,
- gdzie średnia kapitalizacja Spółki w danym roku jest średnią arytmetyczną z dziennych kapitalizacji Spółki w danym roku, przy czym dzienna kapitalizacja Spółki jest iloczynem ilości akcji Spółki oraz giełdowego kursu zamknięcia akcji Spółki w danym dniu.

W czwartym kwartale roku poprzedzającego dany rok realizacji Programu, Rada Nadzorcza ustala w drodze uchwały listę Pracowników Kluczowych oraz współczynniki Opcji indywidualnych. Lista Pracowników Kluczowych oraz współczynników Opcji indywidualnych ustalane są niezależnie dla każdego kolejnego roku trwania Programu. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych dla wszystkich Pracowników Kluczowych w danym roku realizacji Programu wynosi 3,6% (trzy i sześć dziesiątych procent) wzrostu kapitalizacji Spółki.

Zgodnie z MSSF2 Spółka jest zobowiązana obliczyć wartość opcji, a następnie ujmować ją jako koszt w rachunku zysków i strat w okresie życia danej opcji, tj. od dnia przyznania do dnia wygaśnięcia. Spółka ujmuje w rachunku wyników wartość poszczególnych opcji począwszy od momentu przyznania opcji dla Pracowników Kluczowych za dany rok trwania programu.

Spółka zwraca uwagę, że mimo iż wartość opcji każdorazowo pomniejsza zysk netto Spółki i Grupy, to jednak operacja ta nie wpływa na wartość przepływów pieniężnych w Spółce. Ponadto ekonomiczny koszt opcji ujmowany jest w rachunku wyników poprzez uwzględnienie w „rozwodnionym zysku netto” nowoemitowanych akcji dla uczestników Programu. Pomimo iż standard MSSF2 został oficjalnie przyjęty przez Unię Europejską do stosowania przez spółki giełdowe do sporządzania sprawozdań skonsolidowanych, to jednak przez wielu ekspertów jest on wskazywany jako kontrowersyjny, gdyż w ich ocenie ujęcie kosztu opcji w rachunku wyników prowadzi do podwójnego liczenia wpływu programu opcyjnego (raz przez wynik i drugi raz poprzez rozwodnienie).

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w 2011 r. i średnią kapitalizacją w 2010 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2012 r. nie zostały wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w 2012 r. i średnią kapitalizacją w 2011 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2013 r. nie zostaną wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

W bieżącym i porównywalnych okresach sprawozdawczych występowały następujące płatności realizowane w formie akcji własnych:

Serie opcji	Liczba	Data przyznania	Data wygaśnięcia	Cena wykonania w PLN	Wartość godziwa na dzień przyznania w tys. PLN
(1) Wyemitowane 31 grudnia 2009 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,0% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.	31/12/2009	31/12/2010	1,00	2 980
(2) Wyemitowane 31 grudnia 2010 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,6% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.	31/12/2010	31/12/2011	1,00	2 643
(3) Wyemitowane 31 grudnia 2011 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,6% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.	31/12/2011	31/12/2012	1,00	1 566

3.14.4. Zmiany w stanie kapitału zakładowego po dacie bilansu

Nie wystąpiły.

3.15 Pozostałe kapitały

3.15.1. Kapitał akcjonariuszy Spółki

	Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	Kapitał inwestycyjny i na pokrycie zobowiązań wobec budżetu	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	OGÓŁEM
Stan na 31 grudnia 2011 r.	18 921	745	122 341	142 007
Stan na 1 stycznia 2012 r.	18 921	745	122 341	142 007
Wycena opcji menedżerskiej	325	-	-	325
Stan na 31 grudnia 2012 r.	19 246	745	122 341	142 332

W okresie 2012 r. dokonano wypłat dywidend w łącznej kwocie 14 760 tys. zł, w tym 12 077 tys. zł to dywidenda wypłacona przez jednostkę dominującą dla jej akcjonariuszy a 2 683 tys. zł dywidendy wypłacone przez jednostki zależne dla komplementariuszy spoza Grupy.

W dniu 25 czerwca 2012 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło Uchwałę nr 9 w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2011 - 31.12.2011. Zysk netto w kwocie 55 191 262,72 złotych został podzielony w ten sposób, że:

a) kwota 12 077 455,50 zł została wypłacona w formie dywidendy. Dywidendę w kwocie 1 zł 50 gr za jedną akcję otrzymały osoby będące akcjonariuszami spółki w dniu 31 lipca 2012 roku (dzień dywidendy). Liczba akcji objętych dywidendą wynosiła 8 051 637 sztuk.

b) pozostała część zysku netto w kwocie 43 113 807,22 zł została przekazana na kapitał zapasowy.

Dywidenda została wypłacona w dniu 16 sierpnia 2012 roku.

Do dnia publikacji niniejszego raportu nie podjęto decyzji odnośnie wypłaty dywidendy za 2012 rok.

3.15.2. Kapitał udziałowców mniejszościowych

Kapitał udziałowców mniejszościowych

Stan na 1 stycznia 2011 r.	9 242
Kapitał udziałowców mniejszościowych w związku z objęciem akcji w podwyższonym kapitale Comarch AG	461
Korekta kapitału mniejszościowego w związku ze zmianami struktury własnościowej w Grupie	2 882
Inne korekty	19
Udział w wyniku MKS Cracovia SSA	(1 995)
Udział w wyniku Comarch SuB	(1 384)
Udział w wyniku Comarch R&D SARL	188
Udział w wyniku CA Consulting S.A.	1
Różnice kursowe z wyceny	83
Stan na 31 grudnia 2011 r.	9 497
Stan na 1 stycznia 2012 r.	9 497
Zmiany struktury własnościowej w MKS Cracovia SSA, CA Consulting S.A. i Comarch R&D S. à r.l.	(1 679)
Kapitał własny z przejęcia udziałów niekontrolujących	(1 039)
Udział w wyniku MKS Cracovia SSA	(3 318)
Udział w wyniku Comarch SuB	(90)
Różnice kursowe z wyceny	(52)
Stan na 31 grudnia 2012 r.	3 319

3.16 Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Zobowiązania handlowe	161 932	92 569
Zaliczki otrzymane na poczet usług	2 792	926
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	1 120	555
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych obciążeń podatkowych	44 665	37 755
Zobowiązania inwestycyjne	1 632	2 762
Przychody przyszłych okresów	13 542	5 185
Pozostałe zobowiązania	5 308	5 336
Fundusze specjalne (ZFŚS i Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy)	1 325	1 244
Razem	232 316	146 332

Wartość godziwa zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej.

3.17 Kontrakty długoterminowe

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym	157 371	117 447
a) przychody z zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	54 670	27 058
b) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	113 501	88 129
c) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	(10 801)	2 261
– efekt rozliczenia zgodnie z MSR 11		

Z uwagi, iż Spółka stosuje zasadę ustalania stopnia zaawansowania prac proporcjonalnie do udziału poniesionych kosztów w całości kosztów kontraktu, suma poniesionych kosztów oraz ujętych wyników odpowiada przychodom.

Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac. Zmiana stanu rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych ujętych w aktywach i pasywach między 31 grudnia 2011 a 31 grudnia 2012 prezentowana jest poniżej:

	Czynne	Bierne	Netto
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym			
Saldo RMK skonsolidowanych na 01.01.2011	9 112	7 452	1 660
Saldo RMK skonsolidowanych na 31.12.2011	12 284	8 363	3 921
Zmiana	(3 172)	(911)	2 261
Saldo RMK skonsolidowanych na 01.01.2012	12 284	8 363	3 921
Saldo RMK skonsolidowanych na 31.12.2012	10 165	17 045	(6 880)
Zmiana	2 119	(8 682)	(10 801)

Różnica zmiany RMK księgowych do przeliczeń kontraktów (wg MSR 11).

3.18 Kredyty, pożyczki

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Długoterminowe		
Kredyty bankowe	94 892	88 895
Pożyczki	-	-
	94 892	88 895
Krótkoterminowe		
Kredyt w rachunku bieżącym	2 801	1 054
Pożyczki	20 053	25
Kredyty bankowe	13 471	26 356
	36 325	27 435
Kredyty, pożyczki ogółem	131 217	116 330

3.18.1. Kredyty inwestycyjne

W Grupie Comarch jednostka dominująca Comarch S.A. korzysta z następujących kredytów inwestycyjnych:

- a) kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie w wysokości 20 000 tys. zł zaciągnięty w 2004 roku na sfinansowanie I etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Okres kredytowania wynosi 10 lat, tj. do 2015 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. W dniu 5 stycznia 2009 roku Spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 1 250 tys. EUR, tj. 5 110 tys. zł.
- b) kredyt inwestycyjny w BZ WBK Bank S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.) z siedzibą w Warszawie zaciągnięty w 2006 roku na finansowanie II etapu budowy nowych budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 80% wartości inwestycji, maksymalnie 26 824 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2022 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 17 458 tys. zł. W dniu 31 stycznia 2013 r. Spółka dokonała spłaty całości pozostałego zadłużenia wynikającego z ww. kredytu. Informacja została przekazana raportem bieżącym RB-2-2013 z dnia 31 stycznia 2013 r. W dniu 8 marca 2013 Spółka Comarch S.A. otrzymała zawiadomienie z Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych o wykreśleniu hipotek stanowiących zabezpieczenie ww. kredytu inwestycyjnego. Informacja została przekazana raportem bieżącym RB-5-2013 z dnia 8 marca 2013 r.
- c) kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2024 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Wykorzystanie kredytu nastąpiło do dnia 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. W dniu 5 października 2011 roku Spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 7 280 tys. EUR, tj. 29 764 tys. zł.
- d) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu nieruchomości gruntowej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie, zaciągnięty w 2007 roku. Wysokość kredytu wynosi 15 100 tys. zł. Oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

nieruchomości będącej przedmiotem kredytowania oraz weksel in blanco. Pierwotnie okres kredytowania wynosił 5 lat, tj. do 2012 roku, w dniu 29 maja 2012 r. został zawarty aneks przedłużający okres kredytowania do 2015 r. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość kredytu przypadającego do spłaty wynosiła 15 100 tys. zł.

- e) kredyt inwestycyjny w Banku DnB NORD Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie IV etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 22 000 tys. zł, maksymalnie 80% wartości inwestycji. Okres kredytowania wynosi 11 lat, tj. do 2021 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteki ustanowione na nieruchomości objętej procesem inwestycyjnym i będącej przedmiotem kredytowania oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku. Dnia 30 grudnia 2011 r. Spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 4 513 tys. EUR, tj. 18 449 tys. zł.
- f) kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu oraz oprogramowania dla realizacji projektu outsourcingu usług data center dla jednego z klientów. Kredyt został udzielony w wysokości 2 400 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2016 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 7 sierpnia 2012 r. Oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są przelew wierzytelności z kontraktu oraz zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 2 182 tys. EUR, tj. 8 920 tys. zł.

Spółka iMed24 S.A. zaciągnęła w trzecim kwartale 2011 roku kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu medycznego i wyposażenia gabinetów medycznych w związku z realizacją projektu NZOZ Centrum Medyczne iMed24 w Krakowie. Wysokość dostępnego kredytu wynosiła 15 889 tys. zł, kredyt został wykorzystany w całości do 31 grudnia 2011. Okres kredytowania wynosi 7 lat, tj. do 2018 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej środków trwałych oraz poręczenie jednostki dominującej tj. Comarch S.A. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 13 619 tys. zł.

Wartość zobowiązań z tytułu kredytów została ujęta w wysokości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek nie jest istotnie różna od wartości bilansowej. W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki nieterminowej spłaty kapitału lub wypłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ani nie zostały naruszone inne warunki umów kredytów i pożyczek, uprawniające kredytodawcę do żądania wcześniejszej spłaty kredytu lub pożyczki.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej dotyczy kredytów oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową. Grupa prowadzi optymalizację kosztów odsetkowych poprzez stały monitoring struktury stóp procentowych i odpowiednie dopasowanie bazowej stopy procentowej kredytu.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej

Stan na 31 grudnia 2012 r.	do 6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kredyty i pożyczki	29 502	6 764	59 639	35 253	131 158
odsetki	59	-	-	-	59
	29 561	6 764	59 639	35 253	131 217

Struktura zapadalności kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych długoterminowych

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Od 1 do 2 lat	13 527	11 388
Od 2 do 5 lat	46 112	30 874
Powyżej 5 lat	35 253	46 633
	94 892	88 895

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
w walucie polskiej	68 974	50 661
w EUR (równowartość w zł)	62 243	65 669
	131 217	116 330

Efektywne stopy procentowe na dzień bilansowy:

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Kredyty bankowe	3,22%	4,25%
Pożyczki	5,47%	0,00%

3.18.2. Pożyczki

Spółka CA Consulting S.A., jednostka zależna Comarch S.A., w czwartym kwartale 2012 roku zawarła z IBM Polska Sp. z o.o. umowę pożyczki w kwocie 12 559 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu, w związku z realizowanym przez spółkę projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w czwartym kwartale 2012 roku. Termin spłaty pożyczki przypada na wrzesień 2013 roku, oprocentowanie jest stałe. Zabezpieczeniem pożyczki jest poręczenie Comarch S.A.

Spółka Comarch S.A. w czwartym kwartale 2012 roku zawarła z IBM Polska Sp. z o.o. umowę pożyczki w kwocie 7 353 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu i licencji IBM w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w czwartym kwartale 2012 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na sierpień 2013 roku, oprocentowanie jest stałe. Pożyczka nie jest zabezpieczona.

Spółka Comarch S.A. w dniu 27 grudnia 2012 zawarła z IBM Polska Sp. z o.o. umowę pożyczki na kwotę 343 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu IBM w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona po dniu bilansu tj., w pierwszym kwartale 2013 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na grudzień 2015 roku, oprocentowanie jest stałe. Pożyczka nie jest zabezpieczona.

3.18.3. Linie kredytowe w rachunku bieżącym (o zmiennym oprocentowaniu)

W Grupie Comarch jednostka dominująca Comarch S.A. posiada przyznane następujące limity kredytowe w rachunku bieżącym:

a) limit kredytowy w rachunku bieżącym w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 35 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 maja 2013 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w Banku Pekao S.A. oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2012 r. wykorzystanie kredytu wynosiło 2 451 tys. zł.

b) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. (PKO BP S.A.) z siedzibą w Warszawie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 13 grudnia 2013 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w banku PKO BP S.A. oraz weksel in blanco. Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyt nie był wykorzystany.

c) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku BPH S.A z siedzibą w Krakowie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 30 września 2013 roku. Zabezpieczeniem kredytu są weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyt nie był wykorzystany.

Spółka ESAProjekt Sp. z o.o., jednostka zależna Comarch S.A. posiada przyznany limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 350 tys. zł. Okres udostępnienia kredytu upływa w dniu 27 stycznia 2013 roku, jego zabezpieczeniem są weksel in blanco oraz pełnomocnictwo do rachunków ESAProjekt Sp. z o.o. w Alior Bank S.A. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystanie kredytu wynosiło 350 tys. zł. Po dacie bilansu limit kredytowy w rachunku bieżącym został zwiększony do kwoty 500 tys. zł, z okresem udostępnienia do 27 stycznia 2014 roku.

3.18.4. Linie kredytowe w rachunku bieżącym (o zmiennym oprocentowaniu)

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Linie kredytowe w rachunku bieżącym przyznane, wygasające w ciągu jednego roku, w tym:		
	55 350	16 325
– wykorzystane na dzień bilansowy	2 801	1 054
– dostępne na dzień bilansowy	52 549	15 271

3.19 Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 67 860 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2011 roku ich wartość wynosiła 35 123 tys. zł.

Ponadto według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie CA Consulting S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 795 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2011 roku ich wartość wynosiła 1 350 tys. zł.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy Comarch Software und Beratung wynosiła 252 tys. EURO (tj. 1 032 tys. zł), na dzień 31 grudnia 2011 roku ich wartość wynosiła 306 tys. EURO (tj. 1 353 tys. zł).

Comarch S.A. udzielił oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („*letter of comfort*”) dla jednostek zależnych Comarch Software und Beratung AG (oświadczenie ważne do 31 marca 2013 roku), MKS Cracovia SSA (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2013 roku) oraz iMed24 S.A. (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2014 r.).

W wyniku zawarcia w dniu 15 grudnia 2011 r. porozumienia w sprawie objęcia akcji nowej emisji oraz realizacji uprawnień z warrantów subskrypcyjnych pomiędzy Comarch S.A. a MKS Cracovia SSA, Comarch S.A. zobowiązuje się do objęcia akcji wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego MKS Cracovia SSA w zamian za wkład pieniężny, który stanowić będzie wpłata gotówkowa w wysokości 29 999 817 złotych uiszczona zgodnie z następującym harmonogramem:

- kwota 15 912 495 zł tytułem objęcia ww. akcji do dnia 31.03.2012 roku,
- kwota 4 695 774 zł - do dnia 31.03.2013 roku,
- kwota 9 391 548 zł - do dnia 31.12.2013 roku.

W związku z realizacją warunków przewidzianych porozumieniem, w dniu 24 lutego 2012 r. została podpisana umowa objęcia akcji serii E w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA, w zamian za wkład pieniężny w kwocie 15 912 495 zł a w dniu 20 lutego 2013 r. została podpisana umowa objęcia akcji serii F w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA, w zamian za wkład pieniężny w kwocie 4 695 774 zł.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Przyznane linie kredytowe na finansowanie działalności bieżącej (gwarancje, akredytywy)

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Linie kredytowe*	165 627	88 789
	165 627	88 789

(*) zawierają linie kredytowe w rachunku bieżącym opisane w pkt 3.18.

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczenia stron trzecich wynosi 4 621 tys. zł, z czego część jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2012 r. (493 tys. zł), w tym kwota utworzonych w roku 2012 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 423 tys. zł. Według Zarządów spółek Grupy Comarch, w oparciu o opinie radców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi.

W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w 2012 roku Grupa Comarch utworzyła odpisy aktualizujące wartość należności w wysokości 514 tys. zł.

Grupa Comarch na dzień 31 grudnia 2012 r. posiadała umowne zobowiązania do opłat z tytułu leasingu operacyjnego środków transportu i sprzętu komputerowego w kwocie 1 464 tys. zł.

3.20 Odroczoney podatek dochodowy

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	27 775	23 725
Stan na początek okresu:		
- odniesione na wynik finansowy	27 775	23 725
Zmiany aktywa z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik finansowy		
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch SuB	-	1 693
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch SuB	(818)	(929)
- utworzenie aktywa na możliwą do rozliczenia stratę podatkową spółki Comarch AG	2 355	-
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową z lat ubiegłych w Comarch AG	(5 287)	(87)
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w Infrastruktura24 S.A.	-	89
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w Infrastruktura24 S.A.	(89)	-
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch Polska S.A.	557	-
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w iReward24 S.A.	280	-
- utworzenie aktywa w związku z ulgą podatkową jednostki dominującej z tytułu działalności w SSE	10 055	9 904
- rozwiązanie aktywa w związku z ulgą podatkową jednostki dominującej z tytułu działalności w SSE	(9 904)	(9 635)
- utworzenie aktywa z tytułu różnic przejściowych dotyczących kosztów (amortyzacja, koszty prac badawczych)	5 971	6 703
- rozwiązanie aktywa z tytułu różnic przejściowych dotyczących kosztów (amortyzacja, koszty prac badawczych)	(3 104)	(3 688)
Stan na koniec okresu	27 791	27 775
- odniesione na wynik finansowy	27 791	27 775
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	48 172	50 276
Stan na początek okresu:		
- odniesione na kapitał	5 430	5 430
- odniesione na wynik finansowy	34 759	34 019
- rezerwa z tytułu nabycia Comarch SuB	7 983	10 827
Zmiany rezerw z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik finansowy		
- utworzenie rezerwy z tytułu amortyzacji od wyceny wartości godziwej Comarch SuB	-	958
- rozwiązanie rezerwy z tytułu amortyzacji od wyceny wartości godziwej Comarch SuB	(5 286)	(3 802)
- rozwiązanie rezerwy z tytułu wyceny składników lokat CCF FIZ	(2 308)	(1 103)
- utworzenie rezerwy z tytułu wyceny wartości godziwej ESAProjekt Sp. z o.o.	1 744	-
- utworzenie rezerwy z tytułu wyceny wartości godziwej A-MEA Informatik AG	429	-
- utworzenie rezerwy z tytułu przejściowych różnic dotyczących kosztów amortyzacji, różnic kursowych i odsetek	1 506	3 574
- rozwiązanie rezerwy z tytułu przejściowych różnic dotyczących kosztów amortyzacji, różnic kursowych i odsetek	(2 682)	(1 731)
Stan na koniec okresu	41 575	48 172
- odniesione na kapitał	5 430	5 430
- odniesione na wynik finansowy	31 275	34 759
- rezerwa z tytułu nabycia Comarch SuB	2 697	7 983
- rezerwa z tytułu nabycia A-MEA Informatik AG i ESAProjekt Sp. z o.o.	2 173	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Aktywo z tytułu straty podatkowej	Amortyzacja	Rezerwy na koszty, odpisy aktualizacyjne	Aktywo z tytułu ulgi podatkowej w podatku dochodowym (SSE)	Razem
Stan na 1 stycznia 2011 r.	11 406	-	2 684	9 635	23 725
-odniesionych na wynik	11 406	-	2 684	9 635	23 725
(Obciążenie) / uznanie wyniku za rok 2011	766	380	2 635	269	4 050
Stan na 31 grudnia 2011 r.	12 172	380	5 319	9 904	27 775
(Obciążenie) / uznanie wyniku za rok 2012	(3 003)	(380)	3 248	151	16
Stan na 31 grudnia 2012 r.	9 169	-	8 567	10 055	27 791
-odniesionych na wynik	9 169	-	8 567	10 055	27 791

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości składników majątku CCF FIZ	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej Comarch SuB	Amortyzacja	Rezerwy (różnice kursowe, odsetki)	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej majątku MKS Cracovia SSA	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej A- MEA Informatik AG i ESAProjekt Sp. z o.o.	Razem
Stan na 1 stycznia 2011 r.	31 715	10 827	1 662	642	5 430	-	50 276
Obciążenie/ (uznanie) wyniku za rok 2011	(1 103)	(2 844)	(625)	2 468	-	-	(2 104)
Stan na 31 grudnia 2011 r.	30 612	7 983	1 037	3 110	5 430	-	48 172
-odniesionych na wynik	30 612	-	1 037	3 110	-	-	34 759
-odniesionych na kapitał	-	7 983	-	-	5 430	-	13 413
Obciążenie/ (uznanie) wyniku za rok 2012	(2 308)	(5 286)	(77)	(1 099)	-	2 173	(6 597)
Stan na 31 grudnia 2012 r.	28 304	2 697	960	2 011	5 430	2 173	41 575
-odniesionych na wynik	28 304	-	960	2 011	-	-	31 275
-odniesione na kapitał	-	2 697	-	-	5 430	2 173	10 300

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej została uchwalona Ustawa z dnia 2 października 2003 roku o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840), która zmienia warunki zwolnień podatkowych dla podmiotów działających w specjalnych strefach ekonomicznych. Zgodnie z postanowieniem art. 6 ust. 1 Ustawy, podmioty te mogą się ubiegać o zmianę warunków zezwolenia w celu dostosowania go do obowiązujących w Unii Europejskiej zasad udzielania pomocy publicznej. Zgodnie z

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

przepisem art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. b), pkt 2, pkt 3 Ustawy, maksymalna wielkość pomocy publicznej dla podmiotów, które prowadzą działalność w specjalnej strefie ekonomicznej na podstawie zezwolenia wydanego przed dniem 1 stycznia 2000 r., nie może przekraczać 75% wartości inwestycji poniesionych w okresie od dnia uzyskania zezwolenia do dnia 31 grudnia 2006 r., przy czym przy ustalaniu maksymalnej wielkości pomocy publicznej uwzględnia się całkowitą wielkość pomocy publicznej uzyskanej od 1 stycznia 2001 r. Oznacza to zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania ulg podatkowych (pomocy publicznej), z ulg nieograniczonych wartościowo, na ulgi ograniczone wartościowo i zależne od wartości dokonanych inwestycji. W przypadku Comarch S.A. maksymalna wartość pomocy publicznej nie będzie mogła przekroczyć 75% wartości nakładów inwestycyjnych, które Spółka poniosła w okresie od uzyskania zezwolenia tj. od dnia 22 marca 1999 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. Koszty inwestycji oraz wielkość pomocy podlegają dyskontowaniu zgodnie z par. 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2004 r. w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. 220, poz. 2232) w brzmieniu zmienionym zgodnie z par. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z 8 lutego 2005 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. nr 32, poz. 270) z uwzględnieniem par. 2 tego ostatniego Rozporządzenia. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej na dzień 31 grudnia 2012 r., zdyskontowanej na dzień przyznania zezwolenia wynosi 12 551 tys. zł.

Comarch S.A. wystąpił do Ministra Gospodarki o zmianę warunków zezwolenia i w dniu 1 lipca 2004 r. otrzymał decyzję Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2004 r. dotyczącą zmiany warunków zezwolenia na określone powyżej i zgodne z Ustawą. Równocześnie w zmienionym zezwoleniu wydłużony został do 31 grudnia 2017 r. okres, na jaki zostało wydane zezwolenie dla Comarch S.A. Oznacza to wydłużenie okresu, w jakim Spółka będzie mogła wykorzystać limit pomocy publicznej, przysługujący z tytułu poniesionych w specjalnej strefie ekonomicznej inwestycji.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 31 grudnia 2012 r. stanowi aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz z tytułu ulgi w podatku dochodowym w związku z prowadzeniem działalności w SSE, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Ze względu na powyższą zasadę aktywa z tytułu działalności w SSE ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

W trakcie roku 2012 r. dokonano rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2011 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 9 904 tys. zł (operacja ta powoduje spadek wyniku finansowego). Jednocześnie dokonano utworzenia aktywa w kwocie 10 055 tys. zł, które to aktywo będzie realizować się sukcesywnie (w postaci odpisów pomniejszających zysk netto Grupy), w proporcji do generowania przez Comarch S.A. dochodu podatkowego osiągniętego z działalności zwolnionej na przestrzeni roku 2012. Równocześnie, zgodnie z MSR 12, Spółka będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji oraz dalszego rozpoznania na kolejne okresy. Zwracamy uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w jednostce dominującej ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch.

W roku 2012 Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2011 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 971 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 3 104 tys. zł a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 6 194 tys. zł oraz utworzenia w kwocie 3 192 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2012 wyniósł +16 tys. zł.

Zgodnie z obowiązującymi w Niemczech uregulowaniami w zakresie przepisów podatkowych nie istnieje czasowe ograniczenie możliwości rozliczenia straty podatkowej.

W spółce CSuB AG poniesiona w latach poprzednich strata podatkowa wynosi ok.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

11,5 mln EUR, dla której wartość teoretyczna aktywa to 3,7 mln EUR.

W sprawozdaniu finansowym CSuB na 31 grudnia 2012 r. zostało ujęte z powyższego tytułu aktywo w wysokości ok. 1 000 tys. EUR, gdyż zostało ono ustalone dla okresu, w odniesieniu do którego można dokonać wiarygodnych szacunków w zakresie możliwości osiągnięcia dochodu podatkowego.

W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w roku 2012 częściowego rozwiązania utworzonej w latach poprzednich rezerwy w kwocie 2 308 tys. zł. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczony z tytułu różnic przejściowych w kwocie 1 506 tys. zł i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 2 682 tys. zł. W roku 2012 dokonano też zmniejszenia rezerwy utworzonej w związku z nabyciem Grupy Comarch SuB w kwocie 5 286 tys. zł oraz utworzenia i rozwiązania rezerw z tytułu nabycia spółek A-MEA Informatik AG i ESAProjekt Sp. z o.o. w kwocie 2 173 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto za 2012 rok wyniósł +6 597 tys. zł. Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały wzrost wyniku o 6 613 tys. zł.

3.21 Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia

Długoterminowe	Rezerwy na kary umowne	Rezerwy na koszty spraw sądowych	Rezerwy na podatki	Rezerwy na koszty pozostałe	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2012 r.	-	-	-	2	2
Ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:					
– utworzenie dodatkowych rezerw	-	-	-	-	-
- rezerwy wykorzystane w trakcie roku i przeniesione do krótkoterminowych	-	-	-	(2)	(2)
Stan na 31 grudnia 2012 r.	-	-	-	-	-

Krótkoterminowe	Koszty dotyczące okresu bieżącego, które zostaną poniesione w przyszłości	Rezerwy na koszty kontraktów	Rezerwy na kary umowne	Rezerwy na urlopy	Rezerwy na nagrody pieniężne	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2012 r.	3 721	10 937	9 357	12 951	50 422	87 388
Ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:						
– utworzenie dodatkowych rezerw	8 108	17 675	4 343	10 266	69 318	109 710
- rezerwy wykorzystane w trakcie roku	(9 814)	(11 865)	(10 171)	(8 958)	(64 145)	(104 953)
Stan na 31 grudnia 2012 r.	2 015	16 747	3 529	14 259	55 595	92 145

Wszystkie rezerwy zostały obliczone w oparciu o wiarygodny szacunek dokonany na dzień bilansowy. Koszty okresu bieżącego dotyczą głównie rezerw utworzonych na koszty z tytułu badania sprawozdań finansowych, kosztów archiwizacji i innych administracyjnych oraz rozliczeń z tytułu kart Visa. Rezerwy na koszty kontraktów dotyczą rozpoznania przewidywanych strat na kontraktach.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Struktura łącznej kwoty rezerw:

	31 grudnia 2012 r.	31 grudnia 2011 r.
Długoterminowe	-	2
Krótkoterminowe	92 145	87 388

3.22 Przychody ze sprzedaży

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		
Przychody ze sprzedaży usług informatycznych	567 807	544 356
Przychody ze sprzedaży licencji i oprogramowania własnego	105 723	110 178
Przychody z pozostałej sprzedaży	922	5 571
Razem	674 452	660 105
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		
Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego	41 287	41 678
Przychody ze sprzedaży licencji i oprogramowania obcego	135 560	53 986
Przychody z pozostałej sprzedaży	32 577	29 884
Razem	209 424	125 548
Ogółem przychody ze sprzedaży	883 876	785 653

3.23 Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
I/1 Koszty wg rodzaju		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	53 326	42 044
Koszty świadczeń pracowniczych	429 396	408 285
Zmiana stanu produktów i produkcji w toku	(16 923)	7 641
Zużycie surowców i materiałów pomocniczych	17 950	19 060
Usługi obce	95 238	104 315
Podatki i opłaty	8 500	6 929
Pozostałe koszty	39 796	30 599
Koszty sprzedanych produktów, usług, marketingu i dystrybucji oraz koszty ogólnego zarządu, w tym:	627 283	618 873
- koszt wytworzenia	469 432	458 311
- koszty sprzedaży	85 396	82 683
- koszty ogólne	73 295	74 681
- różnice kursowe od zobowiązań	(840)	3 198
I/2 Koszt sprzedanych towarów i materiałów	209 363	113 669
I/3 Koszty realizacji prac w ramach projektów unijnych	10 424	18 398
I/4 Łączne koszty sprzedanych produktów, usług, marketingu, ogólnego zarządu, towarów i materiałów oraz realizacji prac w ramach projektów unijnych	847 070	750 940
II. Koszty świadczeń pracowniczych	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Koszty wynagrodzeń	366 466	350 970
Koszty ubezpieczeń społecznych	56 953	51 848
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1 882	1 966
Szkolenia	993	930
Koszty BHP	442	328
Pozostałe	2 660	2 243
Razem	429 396	408 285

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

3.24 Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne i zyski	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Otrzymane odszkodowania komunikacyjne	123	198
Przedawnione zobowiązania	66	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	10 767	13 011
Otrzymane kary umowne	19	17
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	137	6 940
Zwrot podatku VAT	321	-
Dotacje	202	221
Inne	4 664	2 583
Razem	16 299	22 970

3.25 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne i straty	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Odpis aktualizujący wartość aktywów (utrata wartości)	0	2 565
Składki członkowskie	517	344
Darowizny	147	80
Strata ze zbycia i likwidacji aktywów trwałych	827	254
Odpis aktualizujący wartość należności	13 132	14 978
Odszkodowania	30	-
Inne	7 685	679
Razem	22 338	18 900

3.26 Koszty finansowe – netto

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Koszty odsetek, w tym:	(4 613)	(4 531)
- <i>odsetki od pożyczek i kredytów</i>	(4 289)	(3 824)
- <i>inne</i>	(324)	(707)
Zyski z odsetek od lokat	5 122	6 057
Zyski ze zbycia papierów wartościowych	-	-
Zyski/(straty) ze zbycia aktywów finansowych	1 661	(895)
Zyski/(straty) kursowe netto (nota 3.29)	7 071	1 287
Wycena wartości godziwej instrumentów finansowych i inwestycji	757	(929)
Inne, w tym:	(1 005)	30
- <i>odszkodowania i kary finansowe</i>	-	-
- <i>pozostałe</i>	(1 005)	30
Razem	8 993	1 019

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

3.27 Podatek dochodowy

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Podatek bieżący	11 959	12 568
Podatek odroczony	(9 474)	(5 871)
Razem	2 485	6 697

Podatek dochodowy od zysku brutto Grupy, przed opodatkowaniem, różni się w następujący sposób od teoretycznej kwoty, którą uzyskano by stosując średnią ważoną stawkę podatku mającą zastosowanie do zysków konsolidowanych spółek:

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Zysk brutto skonsolidowany przed opodatkowaniem	39 737	39 764
<i>Podatek wyliczony stawką nominalną od zysku brutto</i>	<i>17 950</i>	<i>8 093</i>
Różnice pomiędzy zyskiem brutto a podstawą opodatkowania:		
- korekty konsolidacyjne	(16 675)	(23 411)
- wyłączenia strat spółek konsolidowanych	55 484	67 971
Suma zysków brutto jednostek konsolidowanych (nominalna podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym przy założeniu zgodności zysku bilansowego z podstawą opodatkowania)	78 546	84 325
Trwałe i przejściowe różnice pomiędzy zyskiem brutto a rzeczywistą podstawą opodatkowania, w tym:	(26 488)	(20 956)
- wykorzystanie uprzednio rozpoznanych strat podatkowych	(27 667)	13 690
- różnice pomiędzy podstawą opodatkowania podatkiem a zyskiem brutto	49 259	27 457
- dochód zwolniony z tytułu prowadzenia działalności w SSE	(45 229)	(55 961)
- dochód nie podlegający opodatkowaniu (płatnikami podatku są udziałowcy)	(2 851)	(5 518)
- inne - dochody zwolnione	-	(626)
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	52 058	63 369
<i>Podatek wyliczony według stawki podatkowej w Grupie</i>	<i>11 959</i>	<i>12 568</i>
Wielkość efektywnej stawki podatkowej	15,23%	14,90%

Mającą zastosowanie stawka podatku wyniosła w 2012 roku 22,97% i wynikała z przeciętnych stawek podatkowych stosowanych w krajach spółek objętych konsolidacją. Mającą zastosowanie stawka podatku wyniosła w 2011 roku 19,83% i wynikała z przeciętnych stawek podatkowych stosowanych w krajach spółek objętych konsolidacją. Władze podatkowe kraju jednostki dominującej mogą przeprowadzić kontrolę ksiąg rachunkowych i rozliczeń podatkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku, w którym złożono deklaracje podatkowe i obciążyć Grupę dodatkowym wymiarem podatku wraz z karami i odsetkami. W opinii Zarządu jednostki dominującej nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań z tego tytułu.

3.28 Zyski (straty) kursowe – netto

Różnice kursowe powiększające (koszty)/przychody w rachunku zysków i strat uwzględnione zostały w następujących pozycjach:

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Przychody ze sprzedaży	(12 020)	14 552
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	840	(3 198)
Koszty finansowe netto	7 071	1 287
Razem	(4 109)	12 641

3.29 Zysk na akcję

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Zysk netto za okres przypadający na akcjonariuszy Spółki	40 660	36 257
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. szt.)	8 051	8 051
Zysk na akcję zwykłą (w zł)	5,05	4,50
Rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. szt.)	8 051	8 051
Rozwodniony zysk na akcję zwykłą (w zł)	5,05	4,50

Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2012" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2011" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2012" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku, gdzie wagą jest ilość dni oraz obliczonej zgodnie z MSR 33 rozwodnionej ilości (równej zero) potencjalnych akcji wynikających z wykonania opcji menedżerskiej, przyznanych za rok 2012. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2011" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku, gdzie wagą jest ilość dni oraz obliczonej zgodnie z MSR 33 rozwodnionej ilości (równej zero) potencjalnych akcji wynikających z wykonania opcji menedżerskiej, przyznanych za rok 2011.

3.30 Transakcje z podmiotami powiązanymi**3.30.1. Przychody ze sprzedaży towarów i usług**

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Przychody ze sprzedaży towarów:		
SolInteractive S.A.	-	-
	-	-
Przychody ze sprzedaży usług:		
SolInteractive S.A.	201	63
	201	63
	201	63

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Cenę usług ustala się w zależności od rodzaju transakcji według jednej z trzech metod:

- 1) porównywalnej ceny rynkowej,
- 2) metody koszt plus (marża przy towarach 2-3%, przy usługach 5%)
- 3) marży od sprzedaży usług (marża w wysokości 10-40%)

3.30.2. Zakupy towarów i usług

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Zakupy towarów:		
SolInteractive S.A.	60	36
	60	36
Zakupy usług:		
SolInteractive S.A.		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	612	273
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	3 355	3 018
	3 967	3 291
	4 027	3 327

Cenę usług i towarów negocjuje się zwykle z podmiotami powiązanymi stosując jedną z wymienionych powyżej metod. W okresie objętym sprawozdaniem nie było żadnych istotnych transakcji z innymi niż wymienione powyżej podmiotami powiązanymi.

3.30.3. Salda rozrachunków na dzień bilansowy powstałe w wyniku sprzedaży/zakupu towarów/usług

	12 miesięcy 2012	12 miesięcy 2011
Należności od podmiotów powiązanych:		
SolInteractive S.A.	94	66
	94	66
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych:		
SolInteractive S.A.	1 120	555
	1 120	555

3.30.4. Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązanymi osobowo

	w tys. PLN
Zakupy od podmiotów powiązanych osobowo:	1 230
Sprzedaż do podmiotów powiązanych osobowo:	267
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty powiązane osobowo	450
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielonym podmiotom powiązanym osobowo	300
Zakupy od podmiotów stowarzyszonych:	3 734
Sprzedaż do podmiotów stowarzyszonych:	201
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty stowarzyszone	25
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielonym podmiotom stowarzyszonym	298

3.31 Wynagrodzenia osób zarządzających i nadzorujących w 2012 i w 2011 roku

W 2012 roku wynagrodzenia członków zarządu Comarch S.A. wyniosły 13 400 393,76 zł. Jednostki zależne i stowarzyszone wypłaciły w 2012 roku członkom Zarządu Comarch S.A. wynagrodzenia w wysokości 6 965 406,19 zł. W 2011 roku wynagrodzenia członków zarządu Comarch S.A. wyniosły 11 516 802,00 zł. Jednostki zależne i stowarzyszone wypłaciły w 2011 roku członkom Zarządu Comarch S.A. wynagrodzenia w wysokości 6 802 803,57 zł.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

ROK 2011 (w zł.)**Zarząd Comarch S.A.**

I.p.		Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	5 571 683,00 zł	6 284 613,12 zł	11 856 296,12 zł
2	Piotr Piątosza	1 156 731,64 zł	354 179,59 zł	1 510 911,23 zł
3	Paweł Prokop	523 137,47 zł	- zł	523 137,47 zł
4	Piotr Reichert	1 142 957,92 zł	28 718,86 zł	1 171 676,78 zł
5	Zbigniew Rymarczyk	1 167 475,20 zł	28 718,86 zł	1 196 194,06 zł
6	Konrad Tarański	620 647,11 zł	100 573,14 zł	721 220,25 zł
7	Marcin Warwas	1 334 169,66 zł	6 000,00 zł	1 340 169,66 zł
	Razem	11 516 802,00 zł	6 802 803,57 zł	18 319 605,57 zł

Rada Nadzorcza Comarch S.A.

I.p.		Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	125 453,00 zł	- zł	125 453,00 zł
2	Maciej Brzeziński	30 000,00 zł	- zł	30 000,00 zł
3	Maciej Czapiewski*	15 000,00 zł	- zł	15 000,00 zł
4	Danuta Drobnia*	15 238,10 zł	- zł	15 238,10 zł
5	Wojciech Kucharzyk	30 000,00 zł	- zł	30 000,00 zł
6	Anna Ławrynowicz	30 000,00 zł	- zł	30 000,00 zł
7	Tadeusz Syryjczyk	30 000,00 zł	- zł	30 000,00 zł
	Razem	275 691,10 zł	- zł	275 691,10 zł

*) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 29 czerwca 2011 r. podjęło uchwały w sprawie odwołania członka Rady Nadzorczej Comarch S.A. Pana Macieja Czapiewskiego i powołania nowego członka Rady Nadzorczej Spółki Pani Danuty Drobnia.

ROK 2012 (w zł.)**Zarząd Comarch S.A.**

I.p.		Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	6 052 464,00 zł	6 309 300,40 zł	12 361 764,40 zł
2	Piotr Piątosza	2 322 144,60 zł	362 732,40 zł	2 684 877,00 zł
3	Paweł Prokop	628 915,15 zł	5 071,00 zł	633 986,15 zł
4	Piotr Reichert	1 145 744,40 zł	151 201,39 zł	1 296 945,79 zł
5	Zbigniew Rymarczyk	951 973,40 zł	6 000,00 zł	957 973,40 zł
6	Konrad Tarański	717 548,41 zł	111 125,00 zł	828 673,41 zł
7	Marcin Warwas	1 581 603,80 zł	19 976,00 zł	1 601 579,80 zł
	Razem	13 400 393,76 zł	6 965 406,19 zł	20 365 799,95 zł

Rada Nadzorcza Comarch S.A.

I.p.		Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	202 572,00 zł	34 067,00 zł	236 639,00 zł
2	Maciej Brzeziński	30 000,00 zł	0,00 zł	30 000,00 zł
3	Danuta Drobnik	30 000,00 zł	0,00 zł	30 000,00 zł
4	Wojciech Kucharzyk	30 000,00 zł	0,00 zł	30 000,00 zł
5	Anna Ławrynowicz	30 000,00 zł	0,00 zł	30 000,00 zł
6	Tadeusz Syryjczyk	30 000,00 zł	0,00 zł	30 000,00 zł
	Razem	352 572,00 zł	34 067,00 zł	386 639,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2012 r. nie istnieją żadne niespłacone zaliczki, kredyty, pożyczki jak również udzielone przez Comarch S.A. i jednostki zależne gwarancje i poręczenia na rzecz Członków Zarządu, Rady Nadzorczej Spółki oraz ich współmałżonków, krewnych i powinowatych do II stopnia.

3.32 Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące

3.32.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Wg stanu na dzień sporządzenia raportu:

- Janusz Filipiak posiada 2 620 010 akcji Comarch S.A. (32,54% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 192 010 głosów na WZA Spółki (41,16%);

- Elżbieta Filipiak posiada 846 000 akcji Comarch S.A. (10,51% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA Spółki (28,12%).

3.32.2. Zmiany w stanie posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące Comarch S.A. w okresie od 1 marca 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r.

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień opublikowania raportu kwartalnego za cztery kwartały 2012 roku, tj. 1 marca 2013 r. oraz w dniu 30 kwietnia 2013 roku, zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami.

Osoby zarządzające i nadzorujące	Funkcja	Stan na 30 kwietnia 2013 r.		Stan na 1 marca 2013 r.	
		Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	2 620 010	41,16	2 620 010	41,16
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	846 000	28,12	846 000	28,12
Piotr Piątosza	Wiceprezes Zarządu	16 845	0,11	16 845	0,11
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	39 974	0,52	39 974	0,52
Piotr Reichert	Wiceprezes Zarządu	6 069	0,04	6 069	0,04
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	28 141	0,19	28 141	0,19
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	6 069	0,04	6 069	0,04
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	6 069	0,04	6 069	0,04
Ilość wyemitowanych akcji		8 051 637	100,00	8 051 637	100,00

3.33 Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

3.33.1. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W okresie 2012 roku dokonano częściowego rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2011 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 9 904 tys. zł oraz utworzenia na 31 grudnia 2012 r. aktywa z powyższego tytułu w kwocie 10 055 tys. zł (wpływ na wynik +151 tys. zł). W roku 2012 Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2011 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 971 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 3 104 tys. zł a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 6 194 tys. zł oraz utworzenia w kwocie 3 192 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2012 wyniósł + 16 tys. zł.

3.33.2. Wycena różnic kursowych

Istotny wpływ na przychody i wyniki Grupy Comarch w okresie 2012 roku miały zmiany kursu PLN wobec walut EUR i USD odnotowane w tym okresie. Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2012 r. zmniejszyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 11 180 tys. zł, natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów (głównie od spłaconych pożyczek długoterminowych) zwiększyły wynik Grupy Comarch o 7 071 tys. zł. Łączny wpływ różnic kursowych na wynik netto Grupy Comarch wyniósł -4 109 tys. zł.

3.34 Zdarzenia po dacie bilansu

3.34.1. Daty przekazywania raportów okresowych w 2013 roku

W dniu 8 stycznia 2013 r. raportem bieżącym nr 1/2013 Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2013 roku:

Skonsolidowane raporty kwartalne zawierające skrócone skonsolidowane sprawozdania finansowe i skrócone jednostkowe sprawozdania finansowe:

- 1) IV kwartał 2012 w dniu 01.03.2013
- 2) I kwartał 2013 w dniu 15.05.2013
- 3) II kwartał 2013 - Zgodnie z zasadami § 101 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, Comarch S.A. nie będzie publikować raportu kwartalnego i skonsolidowanego raportu kwartalnego za II kwartał 2013 r.
- 4) III kwartał 2013 w dniu 14.11.2013

RAPORTY ROCZNE I PÓŁROCZNE:

- 1) Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2013 roku w dniu 30.08.2013
- 2) Raport roczny za 2012 rok w dniu 30.04.2013
- 3) Skonsolidowany raport roczny za 2012 rok w dniu 30.04.2013

3.34.2. Spłata kredytu inwestycyjnego w BZ WBK Bank S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.)

W dniu 31 stycznia 2013 r. Spółka dokonała spłaty całości pozostałego zadłużenia wynikającego z kredytu na finansowanie II etapu budowy nowych budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Informacja została przekazana raportem bieżącym RB-2-2013 z dnia 31 stycznia 2013 r. Więcej szczegółów w punkcie 3.18 b) niniejszego sprawozdania.

3.34.3. Ustanowienie hipoteki na aktywach Spółki Comarch S.A.

W dniu 6 lutego 2013 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował o otrzymaniu w dniu 6 lutego 2013 r. zawiadomienia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych o wpisie z dnia 30 stycznia 2013 r. w Księdze Wieczystej hipoteki na nieruchomości zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie, będącej własnością Comarch S.A. Aktualna wartość ewidencyjna nieruchomości wynosi 18 952 737,42

PLN. Podstawą wpisu ww. hipoteki jest umowa nieodnawialnego, długoterminowego kredytu obrotowego z dnia 4 stycznia 2013 r. pomiędzy bankiem BZ WBK S.A. a Comarch S.A. na kwotę 7 400 000, tj. 30 932 740 PLN. Wierzytelność banku BZ WBK S.A. z tytułu niniejszej umowy jest zabezpieczona do kwoty 11 100 000 EUR, tj. 46 399 110 PLN. Nie występują powiązania pomiędzy spółką Comarch S.A. i jej osobami zarządzającymi lub nadzorującymi a BZ WBK S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 3/2013.

3.34.4. Umowa objęcia akcji MKS Cracovia SSA przez Comarch

W dniu 20 lutego 2013 r. Comarch S.A. podpisała umowę objęcia akcji serii F w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA. MKS Cracovia SSA złożyła Comarch S.A. ofertę objęcia akcji serii F w łącznej liczbie 11 400 sztuk o wartości nominalnej 100 zł. MKS Cracovia SSA zaoferowała Comarch S.A. objęcie akcji serii F po cenie emisyjnej wynoszącej łącznie 4 695 774 zł tj. za cenę emisyjną wynoszącą 411,91 zł za jedną akcję serii F. Cena emisyjna powyższych akcji serii F została pokryta wkładem pieniężnym w wysokości 4 695 774 zł dokonany przez Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2013 r. Po rejestracji podwyższenia kapitału MKS Cracovia SSA, Comarch S.A. będzie dysponować 62,16% głosów na WZA spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 4/2013.

3.34.5. Wykreślenie hipotek

W dniu 8 marca 2013 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował o otrzymaniu w tym dniu zawiadomienia z Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych o wykreśleniu hipotek ustanowionych w 2006 roku na nieruchomości będącej własnością Comarch S.A. jako zabezpieczenie ww. kredytu inwestycyjnego. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 5/2013.

3.34.6. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego w spółce MKS Cracovia SSA

W dniu 14 marca 2013 r. (RB-6-2013) Zarząd Comarch S.A. poinformował o otrzymaniu w tym dniu postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 6 marca 2013 roku w przedmiocie rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego w spółce MKS Cracovia SSA z 18 420 100,00 zł do 19 560 100,00 zł. W rezultacie Comarch S.A. jest posiadaczem 62,16% akcji w kapitale zakładowym MKS Cracovia SSA uprawniających do 62,16% głosów na WZA spółki.

3.34.7. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Spółka Comarch S.A. zawarła w okresie od 1 stycznia 2013 roku do dnia 30 kwietnia 2013 roku kontrakty terminowe na sprzedaż 6 734 tys. EUR i 500 tys. USD oraz na kupno 1 600 tys. EUR. Wartość netto kontraktów terminowych nierozliczonych na dzień 30 kwietnia 2013 roku wynosi 6 834 tys. EUR i 1 000 tys. USD. Na dzień 30 kwietnia 2013 roku wycena otwartych kontraktów terminowych wyniosła 1 353 tys. zł. Kontrakty zapadają w terminie do 19 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez Comarch S.A. kontraktami, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych.

3.35 Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczenia stron trzecich wynosi 4 621 tys. zł, z czego część jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2012 r. (493 tys. zł), w tym kwota utworzonych w roku 2012 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 423 tys. zł. Według Zarządów spółek Grupy Comarch, w oparciu o opinie radców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi.

3.36 Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie bezpiecznej struktury zadłużenia Grupy oraz dotrzymanie wskaźników zadłużenia wynikających z umów kredytowych zawartych przez Grupę. Grupa posiada możliwość zarządzania strukturą kapitałową w zależności od zmian warunków ekonomicznych poprzez np. zaciągnięcie lub spłatę kredytów, emisję nowych akcji, wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. W 2012 roku Grupa nie dokonywała zmian w celach i polityce zarządzania kapitałem.

Grupa dokonuje kwartalnego monitoringu stanu kapitałów analizując głównie wskaźnik wypłacalności, który jest obliczany jako iloraz wartości kapitału własnego i wartości aktywów ogółem.

31 grudnia 2012 r.   31 grudnia 2011 r.

Kapitał własny	624 942	609 851
Aktywa ogółem	1 146 743	1 022 474
Wskaźnik wypłacalności	54,5%	59,6%

W trakcie roku 2012 wskaźnik wypłacalności uległ niewielkiemu zmniejszeniu, głównie w wyniku zaciągnięcia kredytów bankowych związanych z przeprowadzanymi przez Grupę inwestycjami. Pozostaje on jednak na bardzo bezpiecznym poziomie, zapewniając Grupie potencjalną możliwość znacznego zwiększenia zadłużenia (pozyskania finansowania zewnętrznego) w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

W trakcie roku 2012 zostały dotrzymane wszystkie kowenanty wynikające z umów kredytowych zawartych przez spółki Grupy. Zarząd Spółki dominującej nie widzi ryzyka ich niedotrzymania w przyszłości.

30.04.2013 r.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Piotr Piątosa	Wiceprezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Piotr Reichert	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Maria Smolińska	Główny Księgowy	